

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 7:00, leidžiasi 6:15

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVIII

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Spalis-October 13 d., 1971 m.

Kaina 15c

2.1

PREZIDENTAS NIXONAS VAŽIUOS Į MASKVĄ

ALTOS DELEGACIJOS PASITARIMAI

ALT pirmininkas Dr. K. Bobelis ir vicepirmininkas Dr. K. Sidlauskas spalio 6 ir 7 dienomis buvo Washington, kur turėjo visą eilę pokalbių. Trečiadienio rytą Dr. K. Bobelis aplankė pulk. K. Skirpą ir kalbėjosi su žurnalistu Trohan, o popietę jis praleido Lietuvos pasiuntinybėje pasitarimuose su min. J. Kajecku ir Dr. S. Bačkio. Vakare Amerikos Latvių Tarybos biure įvyko Bendrojo Baltijos Komiteto posėdis, dalyvaujant latvių, estų ir lietuvių atstovams, kurių tarpe buvo ir Dr. Jonas Genys, Maryland universiteto profesorius. Posėdyje buvo svarstoma kokių tolimesnių žygių imtis, kad praeitų per Atstovų Rūmus etninių grupių studijų centrų įstatymas; svarstytos pabaltiečių kalbomis radijo transliacijų iš Madrido problemos, aptartos galimybės gauti pabaltiečių kalbomis transliacijas per Radio Liberty stotis ir kalbėti apie Europos saugumo konferencijai pasiruošimą.

Ketvirtadienio rytą 10 val. ALT atstovus priėmė prezidento Nixono specialus patarėjas tautinių grupių reikalams p. George Bell. Pusbilandį užtrūkusiam pokalbyje, be kelių specialiųjų reikalų, buvo bandoma išsiaiškinti dabartinės administracijos naudojamą Baltijos valstybių atžvilgiu politikos formavimo procesą turint galvoj Valtybės departamentą ir šalia jo esantį didžiulį prezidento patarėjų štabą užsienio politikos ir krašto apsaugos reikalams.

Iš Baltųjų Rūmų įstaigų patalose, ALT atstovams teko skubėti į Valtybės departamentą, kur jiems 11 val. buvo paskirtas susitikimas su Valtybės sekretorium Europos reikalams p. Hillenbrand. Šiam esant išvykusiam į Europą dalyvauti NATO konferencijai, Tarybos atstovus priėmė p. Hillenbrand pavaduotojas p. Richard T. Davies. Šis pokalbis jau užtrūko virš pusantros valandos, dalyvaujant Baltijos valstybių skyriaus viršininkui p. Martin, kuris stropiai užrašinėjo į savo bloknotą keliamus klausimus.

Didelę dalį laiko užėmė diskusijos, kaip galima būtų papildyti Baltijos valstybių diplomatinės ir konsularinės atstovybės jaunaisiais žmonėmis, kad užtikrintų jų tolimesnį gyvavimą, kuris yra lygiai svarbus, tiek vergijoj gyvenančių Baltijos tautų žmonėms, tiek ir jų laisvam pasauliui gyvenantiems tautiesiems. Ponas Davies pažadėjo dėl šio reikalo atskliausti Valtybės departamentu teisiniu ekspertų nuomonės ir pasiūlė Tarybai pristatyti savo memorandumą siūlant, kaip galima būtų šį klausimą išspręsti, vadovaujantis ligioliniais tarptautinės teisės precedentais.

Toliau buvo kalbama apie faktorių, kurie nulemia JAV vyriausybės vedamą Baltijos valstybių užgrobo nepripažinimo politiką.

Pokalbio eigoj buvo bandyta aiškintis, kaip galima būtų toliau daryti dėl Simo Kudirkos likimo. Pabaigoj buvo paliestas ir Baltijos tautų bylos Jungtinės Tautos išskėlimo klausimas.

Ketvirtadienio vakare Tarybos atstovai dalyvavo Amerikos Balso lietuvių skyriaus suruoštam Mayflower viešbučio Colonial salėje priėmime, minint to skyriaus dvidešimties metų veiklos sukaktį. Į tą priėmimą atsilankė visa eilė aukštųjų Amerikos valdžios pareigūnų, kitų tautinių grupių atstovų. Lietuvos pasiuntinybės žmonės ir kelios dešimtys Washingtono lietuvių. Iš Čikagos į šį priėmimą buvo atskridę ir buv. ALT pirmininkas inž. Antanas Rudis.

ALT Centro Valdyba

◆ Aukščiausias Teismas atsisakė svarstyti ar Vietnamo karas laužo JAV konstituciją ar ne.

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Filmų aktorė Jane Fonda prašo prezidento Nixono leidimo važiuoti į Vietnamą linksmininti kareivių su savo grupe, kuri agituoja kareivius sukilti ir neklusėti įsakymų. Ji pareiškė abejojimą, ar tokį leidimą ji gaus. Kalifornijoje vėl 11 jūreivių renka savo draugų parašus peticijai, kad lėktuvnešis "Coral Sea" nebūtų siunčiamas į Vietnamo vandenis. Grupė tvirtina, kad nemazai jūreivių atsakys vyksti į Vietnamą. Iš P. Vietnamo atėjo žinia, kad viena kareivių grandis "nesutiko" žygiuoti į patulį. Kuopa buvo iškelta į kitą vietovę.

ČIKAGA. — "Chicago Today" paskelbė, kad prezidentas Nixonas Kinijoje tarsis dėl Amerikos kvietimų eksporto į Kiniją. Tokie eksportai labai pagėdaujami Amerikos Vidurio Vakarų valstijose, kur prezidentas Nixonas tikisi laimėti daug balsų ateinančiuose prezidento rinkimuose.

PARYŽIUS. — Sovietų žurnalistas Victor Louis paskelbė Londono laikraštyje, kad sovietų prezidentui Podgornui lankantis Šiaurės Vietname buvo aptartas Amerikos kariuomenės išvežimo iš Vietnamo planas ir dabar galima tikėtis pažangos taikos derybose.

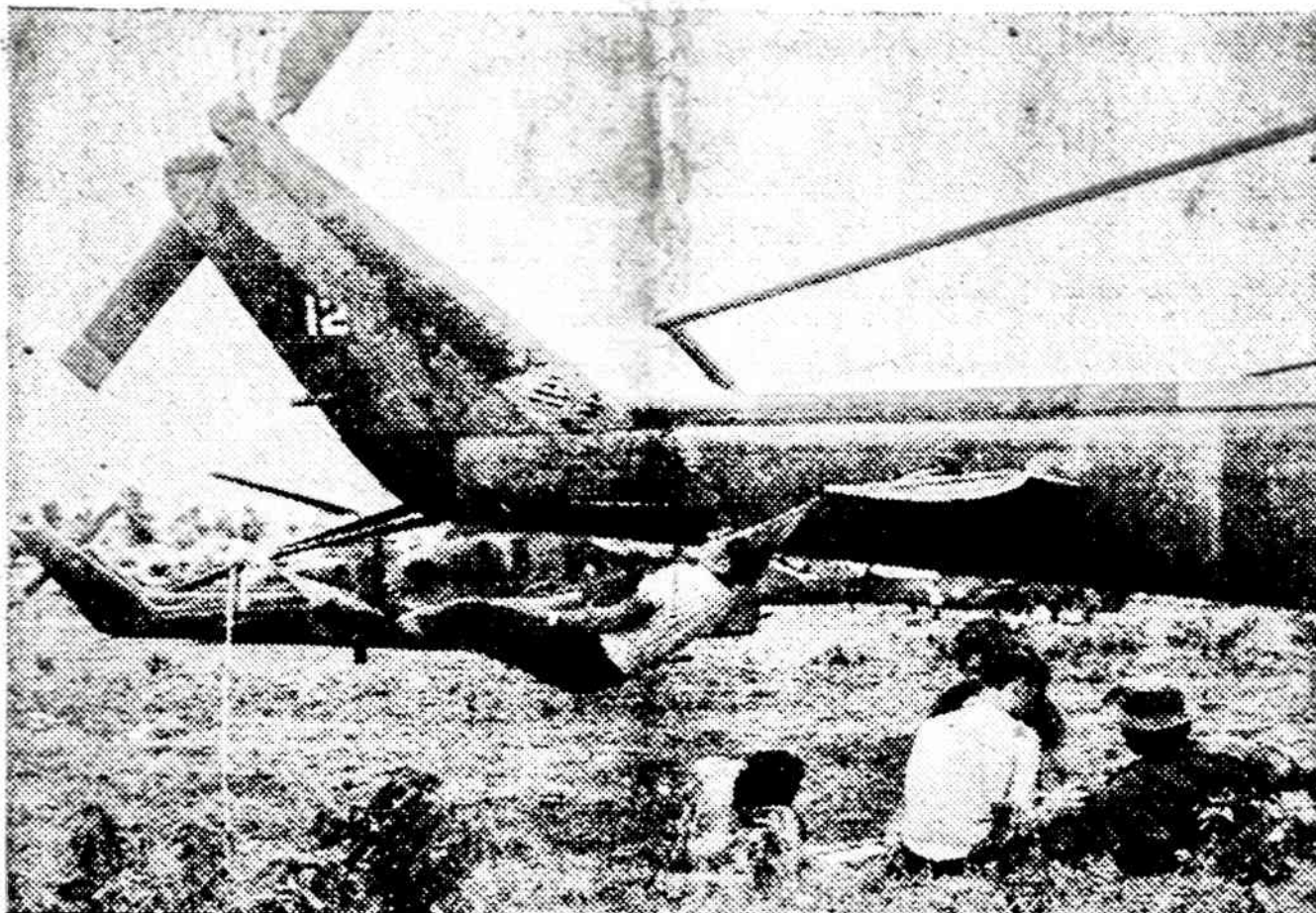
ČIKAGA. — Pirmadienį CTA autobusas prie 47 gatvės ir Archer įvažiojo į sunkvežimį. Tas palietė dar tris mašinas. Sužeisti buvo šeši asmenys.

BONA. — Japonijos imperatorius baigė savo vizitą Europoje, aplankydamas V. Vokietiją. Savo kalboje jis prisiminė abiejų tautų likimo ryšį ir karčius pergyvenimus po Antrojo Pasaulinio karo, kuriame Japonija ir Vokietija buvo sąjungininkės.

ČIKAGA. — Katalikų mokyklų mokinių skaičius sumažėjo 5,5% palyginus su pernai metais. Šiemet 413 pradžios mokyklos turi 198,621 mokinių ir 79 vidurinės — 66,793 mokinius.

Senatoriai prieš T. Kinijos išmetimą

NEW YORKAS. — Konservatorių partijos senatorius iš New Yorko James Buckley aplankė JAV ambasadorių Jungtinėse Tautose George Bush ir jį įspėjo, kad senate vis daugiau atsidarė senatorių, nepritariančių Tautinės Kinijos išmetimui iš JT. Grupė iš 21 senatoriaus net yra paruošusi rezoliuciją, kuri siūlytų sumažinti Amerikos mokamus įnašus Jungtinėms Tautoms. Amerika šiuo metu sumoka beveik trečdalį visų Jungtinių Tautų išlaidų. Jei Tautinė Kinija būtų išmesta, Jungtinių

Amerikietis, pasikabinęs ant savo helikopterio hamaka, patogiai išsilaiko, laukdamas įsakymo pakilti. Kita grupė, susedusi ant žemės, lošia kortomis.

KUNIGYSTĖS PROBLEMOS VATIKANO VYSKUPŲ SINODO SVARSTYMUOSE

VATIKANAS. — Vyskupų sinodo 11-tąją dieną Kanados kardinolas, Winnipeg arkivyskupas George Flahiff, kalbėdamas apie kunigų problemas ir jų skaičiaus mažėjimą, pasiūlė studijuoti, ar negalima į kunigus išvesti moterų katalikų, kurios sudaro tikinčiųjų bažnyčios didesnę pusę. Kardinolas siūlė sudaryti iš vyskupų, kunigų ir pasauliečių komisiją, kuri šį moterų kunigystės klausimą gerai išstudijuotų. Moterų diskriminacija buvo Vatikano Ekumeninės tarybos pasmerkta, tačiau praktiškai nieko nebuvę padaryta tai diskriminacijai užbaigti.

Katalikų bažnyčios tradicinis nusistatymas prieš moteris kuniges yra paremtas apaštalo Pavilo laišku, kuriuose jis įsakė moterims bažnyčioje tylėti ir nesistengti būti aukštesnėmis už vyrus.

Amerikos kardinolas, Philadelphia arkivyskupas John Krol, savo kalboje sinodui papasakojo, kad katalikų kunigų padėtis Amerikoje nesanti bloga, tačiau jis siūlė gerai apgalvoti vedusių pasauliečių įsventinimo į kunigus klausimą. Amerikoje net 87% kunigų pasisakė už celibato išlaikymą ir pareiškė, kad kunigai antrą kartą gavę progą įstoti į kunigus, taip ir padarytų. Apie 56% Amerikos kunigų galvoja, kad celibatas turėtų būti asmeninis kunigo pasirinkimas, tik 18% pasakė, kad jie tuoktųsi, jei celibatas būtų paliktas kunigų pasirinkimui.

Nigerijos, Lagos arkivyskupas John Aggegy pasakė sinode aštrią kalbą už celibato išlaikymą. Jis nurodė, kad daug tikinčiųjų pasipiktintų, jei vedę vyrai imtų tarnauti kunigais. Daug tikinčiųjų imtų šaipytis iš vienuolių, kurie irgi užsigeistų vesti žmonas ar tekėti. Leidus kunigams vesti žmonas, daug bažnyčios turtų tektų vaikams ir svašinams. Seminarijos ištuštėtų, ateities teologai imtų ginčytis dėl skrybių, abortų, gimdymų kontrolės ir panašių klausimų. Atsirastų pasiūlymai, kad kunigai gali turėti ir kelias žmonas. Jis siūlė celebrato nepanaikinti.

Tautų vaidmuo būtų sumažintas, būtų atsakyta svarbiu principu, o dėl to tektų sumažinti Amerikos finansinę paramą tai organizacijai.

Sen. Buckley nurodė ambasadoriui, kad Tautinė Kinija yra viena valstybių, įsteigusių Jungtines Tautas, ji yra sena Amerikos sąjungininkė, visada laikiusis tarptautinių įsipareigojimų. Jos išmetimas sukeltų Amerikoje izoliacijos jausmus ir pakenktų Jungtinėms Tautoms.

Ronald Reagan lankėsi Taiwane

TAIPEJUS. — Tautinėje Kinijoje lankėsi Kalifornijos gubernatorius Ronald Reagan, kuris sekmdienį dalyvavo kinų tautinėje šventėje, kaip prezidento Nixono atstovas. Gubernatorių pasakė kalbą, kurioje užtikrino kinus, kad Amerika nepamirš savo įsipareigojimų ir sutarčių, nesulaužys savo duoto žodžio Taiwan vyriausybei ir nesilpnins draugystės ryšių.

Reaganas aiškino Tautinės Kinijos vadams, kad prezidento Nixono noras pagerinti santykius su komunistine Kinija nepašalina Amerikos draugiškų ryšių su Taiwanu.

Restauruos Pažaislį

Iš Lietuvos pranešama (plg. "Tiesa", rugp. 29): numatyta restauruoti Pažaislio vienuolyną. Tai busi vykdoma atlikus ilgus istorinius, architektūrinius ir archeologinius tyrimus.

Restauracijos projekto vydo išsioji architektė — Stefa Čerškutė.

17-jo amžiaus vienuolyno restauracija, tai ne vienerių metų darbas. Esą, būsimais atstatyti koplyčios, kapitula, zakristija, galerijos. Kai kurias vienuolyno detales, teigiama, atkurs geriausi dailininkai, liaudies meistrai, specialistai. Šis vienuolynas ligšiol yra M. K. Čiurlionio dailės muziejaus filialu (skyrum) ir tikimasi, kad jį atnaujinus, jis sulauks šimtus tūkstančių lankytojų. (E)

Agnew stiprina ryšius su Turkija

ANKARA. — Viceprezidentas Agnew buvo iškilmingai sutiktas Turkijoje, nors Istanbulo mieste prie Amerikos konsulato sprogo dvi bombos. Agnew tarėsi su turkų premjeru Nihat Erim ir susitiko su prezidentu Sunay. Savo kalboje Agnew išskėlė Turkijos padarytą pažangą ir nurodė, kad Turkija Amerikos saugumui yra labai svarbi valstybė, nes ji yra svarbioje strateginėje vietoje ir turi 35 milijonus gyventojų. Jo tikslas esąs sustiprinti Amerikos ryšius su šalimis, kurias jis lanko. Viceprezidentas pagyrė Turkiją ir už sumažinimą opiumo

PREZIDENTAS NORI PASIKALBĖTI SU SOVIETŲ SĄJUNGOS VADAIS

Prezidentas Nixonas paskelbė spaudai, kad jis numato ateinančių metų gegužės mėn. susitikti su Sovietų Sąjungos vadais. Susitikimas įvyks Maskvoje. Prezidentas pareiškė, kad jo kelionės į Pekiną ir Maskvą nėra rištinios kartu. Jis nebandys nustatyti vienos valstybės prieš kitą. Apie Nixono vizitą tuo pačiu metu paskelbė ir Maskva. Nixoną pakvietęs sovietų užsienio reikalų min. Gromyko prieš savaitę. Kelionės tikslas — pasaulio taika.

MASKVOJE SVARSTOMI VIDURINIŲ RYTŲ TAIKOS AR KARO KLAUSIMAI

MASKVA. — Egipto prezidentas Anwar Sadat į Maskvą atvyko pirmadienį, tačiau prašė atidėti susitikimą su Kremliaus vadais Brežnevu, Kosyginu ir Podgornu. Sadatas norėjo palaukti, ką atves iš New Yorko į Maskvą atskridęs užsienio reikalų ministras Riad, kuris atvyko pirmadienį vakare. Jis New York'e buvo susitikęs su valstybės sekretoriumi Rogers ir Sadatui rūpėjo, kokius jis turi planus dėl Suez kanalo atidarymo ir kitų Vidurinių Rytų konflikto reikalų.

Pakeitimai kinų karinėje vadovybėje

HONG KONGAS. — Komunistinės Kinijos gyvenimo stebėtojai spėlioja, kad Kinijoje vyksta svarbūs pasikeitimai karinėje vadovybėje. Galimas daiktas, kad yra ieškoma naujo kandidato pakeisti senstantį Mao Tse Tungą. Kariuomenės vadų pakeitimai rišami su Mao įpėdiniu, gynybos ministru Lin Piao liu. Kai kurie gandai kalba apie jo mirtį.

Pirmas pasikeitimų aukštoje karinėje vadovybėje ženklas buvo Nankingo karinės apygardos vado Hsu Shin-u perkelimas. Jis vadovavo tai apygardai 15 metų. Kartu jis buvo gynybos viceministeris ir, kas dar svarbiau buvo 25 asmenų komunistų partijos politbiuro narys. Šiomis dienomis radijo pranešimas iš Anhwei provincijos paskelbė, kad Nankingo apygardos vadą yra Jung Piao, lig šiol buvęs varo pavaduotojas. Iš to kilo spėliojimai, kad buvus apygardos vadą Hsu buvo perkeltas į Pekiną.

Japonija pirks Amerikoje ginklų

TOKIO. — Naujasis Japonijos gynybos ministeris Neshimura pareiškė, kad Japonija yra pasirošusi padvigubinti savo ginklų užsakymus Amerikoje. Japonija žadanti išleisti ginklų pirkiniai vieną bilijoną dolerių per ateinančius 5 metus.

Praeityje Amerikos vyriausybė spaudė Japoniją, kad ji daugiau prisidėtų prie savo saugumo ir daugiau išleistų pinigų Amerikoje, kuriai daug kainuoja Japonijos saugojimas. Amerika Japonijoje išleidžia apie 650 mil. dol. per metus, įskaitant kareivius ir jų šeimų išleidžiamas sumas. Japonijos biznierių ir opozicijos partijos kovoja prieš ginklų pirkimą Amerikoje. Japonų pramonė galinti pati pagaminti visą eilę ginklų. Debatų dėl karinių išlaidų parlamente gali sukelti daug karštų ginčų.

aguonų laukų. Amerikai tos aguonos kėlė daug rūpesčių, nes didelė dalis į Ameriką atvežamo heroino buvo pagaminama iš turkų aguonų.

Paskutiniai Sovietų Sąjungos vadų pareiškimai rodo nuosaikumą. Kosyginas Alžire pareiškė, kad Izraelio-Arabų problema spręsti reikia ne karu, bet derybomis. Amerikos diplomatinė iniciatyva dėl Suez kanalo atidarymo daugiau pritarimo Egipte, negu Izraelyje, kuris nemori pasitraukti nuo natūralios strateginės užtvartos — Suez kanalo. Jei egiptiečiai permestų savo tankus per Suezą, Izraelitams gynyba taptų daug sunkesnė.

Manoma, kad prezidentas Sadatas vėl prašys naujų Kremliaus ginklų, nurodymas iš Izraelio užsispyrimą nesitraukti nuo kanalo. Egiptas bijo, kad susitarus dėl Izraelio pasitraukimo ir net šiam pasitraukus, padėtis kitose arabų žemėse gali užsitenėti ir izraelitai gali ten pasilikti ilgesnį laiką. Todėl Egiptas siekia suriši pasitraukimą nuo Suez kanalo su tolimesnių žemių likimu.

Iš Izraelio pranešama, kad du moderniausi sovietų kovos lėktuvai Mig-23 pasirodė virš jūros netoli Izraelio pietvakarių pakrančių. Izraelio naikintuvai buvo pakilę ir bandė vyti greitus Egipto lėktuvus, tačiau tie pabėgo. Šio modelio lėktuvai seniai pasirodė Viduriniuose Rytuose ir Egiptas jų daug dar neturi. Izraelio naikintuvai buvo tiek priartėję prie Mig-23, kad galėjo atpažinti modelio charakteristikas.

Ziniomis iš New Yorko, valstybės sekretorius Rogers pareiškė Egipto ministriui, kad Suez kanalo atidarymas yra praktiškas žingsnis ir Egipto-Izraelio konflikto išsprendimą ir į tolimesnes derybas.

Čilė sumažino pelnų mokesčius

SANTIAGO. — Čilės valstybės kontrolės įstaiga paskelbė, kad amerikiečių vario bendrovės Čilėi turės sumokėti 378 mil. dol. Bendrovės buvo nacionalizuotos ir Čilė žadėjo joms sumokėti kompensacijas, tačiau dabar vyriausybė sugalvojo naują "pelnų mokesčius", kurie ir sudaro minėtą sumą.

Čilė šiek tiek sumažino savo reikalavimus vario bendrovėms. Prezidentas Allende prieš savaitę paskelbė, kad pelnų mokesčiai sieks 774 mil. dol. Bendrovėms priklausanti kompensacija siekia apie 500 mil. dol.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SAJUNGA
REDAGUOJA SKTN. BALYS VOSYLIUS

Aдреса: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

VIII-JI METAL

NR. 36 (340)

Po lietingo šeštadienio

VARŽYBŲ DIENA - LABAI GRAŽI

Dalyvavo 276 žaidėjai ir tiek pat svečių

Šeštoje Chicagos skautų-čių žaidimų varžybų šventėje (rug-
sėjo 26 d., Bučo sode), išsiriavo 276 žaidėjai, globojant kelioms
dešimtims vadovų-vių. Po lietingo šeštadienio, sulaukusio visus
namuose, sekmadienio žaidimams gamtoje tapo labai geras.

Sventę su raportu Rajono Va-
dui pradėjo budžių igulos vadas
j. b. ps. J. Jovarauskas. Atida-
rymo žodyje Rajono Vadas v. s.
P. Neda visiems linkėjo sėkmės
ir sportiškos nuotaikos. Susi-
tvarkoma į dvi grupes: jaunes-
niųjų skautų-čių žaidimus vedė
ps. V. Rupinskas ir v. v. R. Bur-
ba ir skautų-čių — j. v. s. Br.
Juodelis.

Neįmanoma aprašyti daug-
mos žaidėjų entuziazmo, kurį iš-
gyveno ir daugelis savo vaikus
bestebinčių tėvelių. Šventėje at-
silankę matė, kiek daug džiaugs-
mo čia patyrė mūsų skautiška-
sis jaunimas ir su kokių entu-
ziazmu lankė ore sviediniai, o
žemėje sesės ir broliai.

Gausus svečių būrys linksmi-
nos gegužinėje ir bandė laimę
prie rėmėjų M. Kupcikevičienės
ir S. Rupinskienės suorganizuo-
to labai turtingo dovanų stalo.
Virtuvėje vaišino j. ps. A. Al-
čiauskas su jūrų skautų ir ma-
myčių talka. Įstroskusius vaiši-
no v. v. L. Kupcikevičius, talki-
namas būrio jūrų skautų tėve-
lių bei rėmėjų.

Šventė baigta tuntu rikiuote,
rajo vadeivos v. s. A. Karaliū-
no sveikinimo žodžiu ir laimėto-
jams dovanų įteikimu; tai atli-
ko Lituanicos tunto garbės na-
rys v. s. V. Tallat-Kelpša.

Čia paaiškėjo, kad

jaunesniųjų skautų-čių aikštė
mazgų rišimo estafetėje I v.
laimėjo dr. J. Basanavičiaus vil-
kiukų dr-vė, o II v. — bebrai Ne-
muno laivas. Butelių perpylimo
varžybose I v. laimėjo ūdry-
čių Juodkrantės laivas, II v. —
dr. V. Kudirkos dr-vė ir III v.
naujoji vilkiukų Kėstučio dr-vė.
Maišuose bėgimo lenktynėse I
v. laimėjo dr. J. Basanavičiaus
vilkiukų dr-vė, II v. Kernavės
tunto jungtinė paukštyčių dr-vė
ir II v. Gedimino vilkiukų dr-vė.
Balionų pripūtimo varžybas se-
sių grupėje I v. laimėjo ūdry-
čių Juodkrantės laivas, II v. ga-

vo Kernavės tunto jungt. paukš-
tyčių dr-vė. Brolių grupėje I v.
laimėjo dr. V. Kudirkos vilkiu-
kų dr-vė ir II v. Kėstučio vil-
kiukų dr-vė. Kvadratai laimėjo:
sesių grupėje — ūdryčių Juod-
krantės laivas, o brolių grupėje
— Vytauto vilkiukų dr-vė.

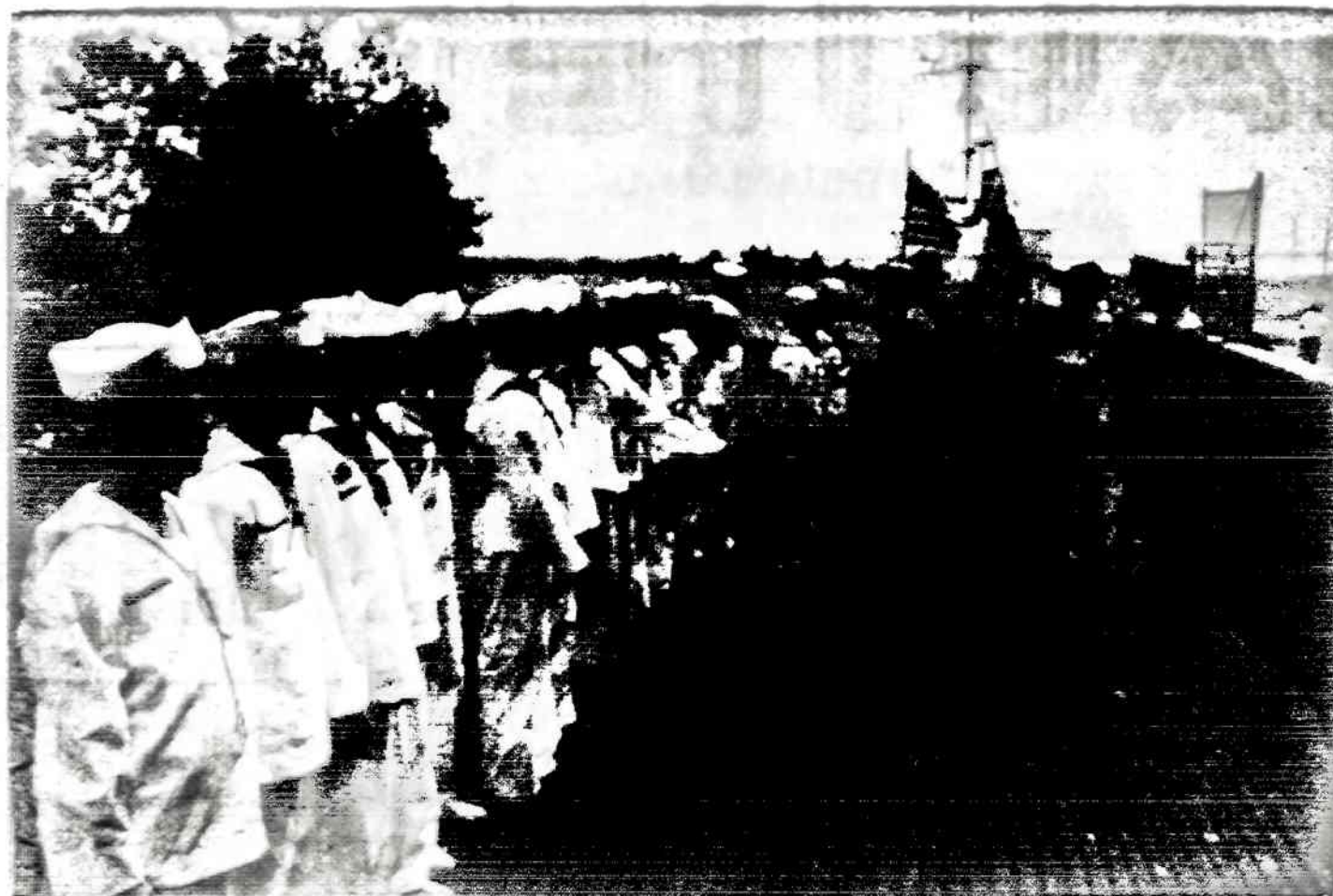
Skautų-čių aikštėje

"Kengūrų" lenktynėse sesių
grupėje I v. laimėjo jūrų skau-
čių "Nidos" laivas, II v. Aušros
Vartų tunto Birutės dr-vė. Bro-
lių grupėje I v. gavo jūrų skau-
čių Algimanto laivas, II v. Min-
daugo dr-vė. Skilčių grandinė
lenktynėse sesių grupėje I v. lai-
mėjo Nerijos tunto jūrų skau-
čių Minijos laivo Silkių valtis;
brolių grupėje I v. gavo Perkū-
no dr-vės Erelų skiltis, II v. Al-
gimanto laivo jūrų jaunių Del-
finų valtis. Laiskanėsių estafe-
tėje sesių grupėje I v. laimėjo
Aušros Vartų tunto Jūratės
dr-vė, II vietą Aušros Vartų
tunto Zemaitės dr-vė. Brolių
grupėje I v. laimėjo Mindaugo
dr-vė ir II v. Algirdo dr-vė.

Tinklinio reprezentacinių
komandų rungtynėse

sesių laimėtojomis išėjo Neri-
jos jūrų skautų tunto koman-
da, laimėjusi prieš Kernavę, ku-
ri pirmame žaidime nugalėjo
Aušros Vartų tuntą. Brolių gru-
pėje tinklinio laimėtojais tapo
skautų vyčių komanda, nugalė-
jusi Algimanto laivo jūrų skau-
tus, pirmame žaidime nugalėju-
sius Lituanicos tunto komandą.
Šventę baigiant, rengėjų jūrų
budžių vardu žodį tarė j. v. s.
Br. Juodelis, ypač dėkodamas
visiems ir visoms dalyvavusiems
šventės teisėjų kolegijoje, rėmė-
jams, tėveliams ir mamytėms,
prisidėjusiems prie šventės su-
rangimo, dėkodamas visoms tun-
tininkėms ir broliui tuntininkui,
be kurių kooperavimo šios var-
žybos negalėtų įvykti.

Šventė atnešė labai reikalin-
gų lėšų Jachtos Fondui ir pra-
ėjo dideliu pasisekimu. K. Naras

PO ĮJODŽIO ANT POVANDENINIO LAIVO

Algimanto laivo vadas j. v. s. Br. Juodelis užriša kaklaraiščius jūrų jauniams: M. Nariui, P. Aglinskui ir V. Martinkai.

KERNAVĖS PILYJE KAZIN KAS VYKSTA...

Doro seklio pranešimas

Kernavės piliakalnyje tytu.
Rudens ramumoj girdėti, kaip
sausas lapas nuo medžio krin-
ta, iš krūmų stirma liuokteli, la-
pė sukniakusi.

Jau keletas naktų, kai gero-
kai prieš vidurnaktį girdžiu
žmonių balsus, lyg iš po žemių
ateinančius. Susidomėjau. Įtemp-
tai klausant, be jų dar pasigirs-
davo lyg kokse medinių daiktų
barškėjimas, o kartais lyg me-
talo dūžiai. Kai mėnulio šviesa
apliedavo piliakalnio viršūnę, pa-
mačiau kartą ir baltus dūmus iš
jos kylant, lyg ir kadugių kva-
pą užuodžiau. Negirdėta, nere-
gėta — senojų Kernavės pily
kažkas darosi!... Pridėjusi ausį
prie žemės tų paslaptingų balsų
pasiklausyti, net aktelejau nuo
žaiabu mane perskrodusios min-
ties:

"Gal tai šv. Kazimiero pul-
kai, kurie pagal padavimus
giliai požemiuose išis ir lau-
kia, kada išmūš lemtingoji
valanda į kovą stoti, priešus
iš tėviškės vyti? Tai gal
štai toji valanda jau atėjo?"

Taip bemažtydama, įsidrąši-
nau. Vieną naktį, vėl išgirdusi
paslaptingus balsus, išgėriau ke-
lias riešukius šalto vandens iš
šaltinėlio ir pasileidau į kelionę
— iširti, kas darosi senajoje
mūsų Kernavėje.

Priartėjusi prie pilies kuoro,
jau iš tolo pamaciau šviesas
siauruose jo languose, o už jų
žmonių šešėlius, skubančius
ir ten, vienas kitam kažką
rodančius, besimostagaujančius
rankomis. Prislinkau dar arčiau.
Praskleidusi belapių krūmų ša-
kas, dabar jau aiškiai pamaciau
ir balzganus dūmus, kylančius
iš kažkokios piliakalnio kiau-
rymės. Štai ir dvylikai! Na, ma-
nau sau, dabar, tur būt, pamaty-
siu ir patį šv. Kazimierą ant
balto žirgo, narsiuosius savo rai-
telius berikiuojančių! Net suvir-
pėjau nuo minties, kad galiu bū-
ti pati pirmoji, sužinojusi tą di-
džiąją žinią!

Ilgokai teko laukti; rudens vė-
sumoj ir susijaudinimas (ne bai-
mė!) visu kūnu pagausais nuė-
jo. Pagaliau užgeso kuore švie-
sos, trinkelėjo sunkios, ažu-
linės pilies durys ir nuleistas pi-
lies tiltas sudundėjo nuo žen-
giančių žmonių žingsnių.

Prigulčiau prie žemės, kad pra-
einantieji manęs nepastebėtų.
Dar kokių nedorų sekliu palai-
kys!

Nakties tyloj jų balsai mane
jau iš tolo pasiekė. Susirūpinę
jie tarpusavy kalbėjosi apie ruo-
šiamą Kernavės kuore puotą,
apie kepusius pyragus ir rangy-
tus karavojus, apie didžiulius
kumpius, kadugių dimais rūki-
namus.

— Tai štai kodėl tie balzga-
nai dūmai iš piliakalnio kas-
nakt verčiasi! — pagalvoju.

VAKARONĖ SU UNDINĖMIS

Reportažas iš "Nerijos" tunto
jūrų skautų vakaro

... Aplinkui siūbuoja aukšta-
stiebiai laivai, o baltos burės
glosto besirenkančių svečių
plaukus. Visose pusėse supasi
žuvys ir melsvoje gelmėje švie-
soje driekiasi balti tinklai. Medū-
zos, jūrų arkliai, jūros žvaigž-
dės spindi sidabru ir kviečia vi-
sus, pamiršus dienos darbus, šį
vakarą nusileisti į jūros dugną
ir linksmai puotauti tradicinia-

— Kad tik spėtume gerai iš-
rūkyti!

— Kad menę dailiai išpuosti
pasisektų! — pasigirdo vyriš-
kas ir moteriškas balsai.

— O man galvą suka dovanų
stalas: jau nemaža turiu, bet
dar daugiau norime svečiams
dovanoti, — kalbėjo kitas pa-
vargęs moteriškas balsas.

Puotos rengėjų pašnekesius
jau baigė sugerti nakties tam-
sa, bet dar spėjau iš girsti, kad

toje puotoje svečiai bus vai-
šinami ir karšta vakarienė,
No vėliau, miniai praalkus,
bus dalinamas tas gaudusis
kadugių dūmuose rūkymas
kumpis, kuriam piaustyti
dviašmeniai peiliai jau ga-
landami. Ir dar nugirdau,
kad ant baltai dengtų skob-
nių gelsvos žvakės degs,
svečių veidus šėšeliais deng-
damos.

Nutolo taltinkinų būrys, nuti-
lo jų kalbos. Tik dabar pajutau,
kad nebejauciu kojų ir visa pa-
stirau nuo šalčio. Bet tai, ką
išgirdau, mane labai pradžiū-
gino. Svarbiausia, kad rytoj ry-
tą jau visam Kernavės kaimui
galėsiu pranešti naujieną: sena-
jame Kernavės pilies kuore bus
šauai, linksma puota!

Kitą vakarą, meškos kailin įsi-
sautusi, vėl atėjau į apšviestus
kuoro langus pasižiūrėti. Šį
kartą tai, ką pamaciau, mane lyg
į žemę įkasė — susižavėjusi iš
vietos pajudėti negalėjau. Kuore,
matomai, vyko pasiruošimas
svečiams linksmini: jaunos, gra-
žios geltonplaukės, mėlynas ska-
reles apie kaklus pasirišusios,
nuostabiai gražiai dainavo, vie-
na iš jų vis kažką papasakoda-
vo. Po to grakšti šokėja-lyg-ko-
kį apeiginį šokį šokti ėmė, o dar
vėliau jaunas tėvynainis su dai-
lia geltonkase, galvas išdidžiai
iškelę, kažką čia linksmai, čia
iškilmingai kalbėjo.

Supratau, kad ši puota —
nepaprasta. Insiu ragą ir pra-
nešiu visai apylinkėi apie Ker-
navės kuore puotą: giminės,
draugai ir kaimynai, ruoškitės
puotauti, midų, vyną gerti, Ker-
navės vardą kitų gėncių tarpe
kelti.

Į svečių sąrašus jus įtrauks
Kernavės gyventojos — Rima
Reklaitienė ir Gražina Vaičiaitė-
nė. Pasimatysime ten visi!
Zemosios Kernavės gyventoja

20 metų. Tango liejasi vienas
po kito, juos užbaigiant pasiut-
polke. Ir taip vėl iš naujo, pri-
dedant bent du valsus iš eilės.
Smagus prisiminti jaunas die-
nas, tik tos kojos dabar pradeda
pusėje pasiutpolkės virpėti. Gal
ir lengviau būtų siūbuoti kokį
"Sambo" moderniškų šokių
takte, tačiau reikia šokti taip,
kaip groja...

Programoje aktorė E. Vilutie-
nė skaito s. Juozo Toliušio kup-
letus, prisimenant jūrų skautų
vasaros stovyklą. Dvi sesutės
jūrų skautės visus sužavi sa-
vo duetais, pritariant gitaroms.

Visus svetelius sveikina tun-
tininkė ps. Aldona Jova-
rauskienė ir tunto tėvūnas
K. Miecevičius.

Vėl liejasi dainos, skamba šo-
kių muzika, ir rengėjos kviečia
išbandyti laimę prie stalo. Sa-
lė vėl puošiasi dailiai pagamin-
tomis undinėmis ir jūrininkų
kepuraitėmis, ir prasideda jū-
reivių ir undinių šokiai.

Orkestras traukia "Labanakt"
melodiją, bet svečiai dar nenori
sukti namų link. Puikios deko-
racijos, muzika, dainos, gausios
vaisės ir sesių nuoširdumas il-
gai dar liks dalyvių atmintyje.
B. Banga

PRATIMAI SU VIRVE

Lituanicos tunto vilkiukai "Misko Brolių" stovykloje mokosi lipni-
Paulius Vitkauskas nuotr.

Good intentions never saved a penny.

It takes a commitment to save money. To
your family, to the future. And maybe to
your country. Good intentions just aren't
enough.

That's why the Payroll Savings Plan
works so well. It's a way of saying "I'm
committed."

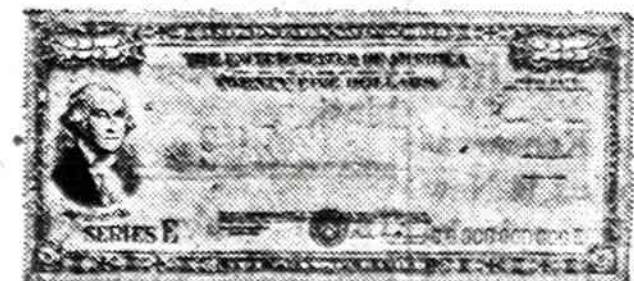
And it's almost effortless. All you do is
sign up once, where you work. Then the
amount you specify is automatically set
aside from your check each payday and
put into U.S. Savings Bonds. You have
automatic saving power.

After all, it's hard to spend money you
don't touch.

Oh, you'll touch it someday. For that
house, or dream vacation, or for your
kids' college education.

And now there's a bonus interest
rate on all U. S. Savings Bonds—for E
Bonds, 5 1/2% when held to maturity of
5 years 10 months (4% the first year).
That extra 1/2%, payable as a bonus at
maturity, applies to all Bonds issued
since June 1, 1970... with a com-
parable improvement for all older Bonds.

So think it over. The Payroll Savings
Plan. It's a small effort, but it's a big
commitment. For you and your country.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed,
we replace them. When needed, they can be
cashied at your bank. Tax may be deferred
until redemption. And always remember,
Bonds are a good way to save.

Take stock in America.
With higher paying U.S. Savings Bonds.

The U.S. Government does not pay for this advertisement.
It is presented as a public service in cooperation with The
Department of the Treasury and The Advertising Council.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

DR. VERONIKA ALSEIKIENĖ

(1883 — 1971)

Veronika Janulaitytė - Alseikienė, prieškariniai metai plačiai žinoma akių gydytoja, Vilniuje ir Kaune, dvejus metus atkakliai kovojusi su liga, mirė Kaune š. m. rugsėjo 26 d. ir rugsėjo 28 d. palaidota Petrasčių kapinėse. Velionė yra buvusi ir idealistė — visuomenininkė.

Dr. V. Janulaitytė Alseikienė buvo gimusi 1883 m. gegužės 18 d. žinomoje Janulaitių šeimoje, Malavėnų kaime, netoli Šiaulių. Gimus tryliktojam iš eilės vaikui, mirus Veronikos tėvui, liko našlė su devyniais vaikais (dar keturi mirė pačioje vaikystėje). Šioje šeimoje iš vaikų — brolių buvo žymiausi — teisininkas, istorikas prof. Augustinas Janulaitis (miręs Kaune 1950 m.) ir kanauninkas Pranciškus, ilgametis Betygalos klebonas (sovietų išvežtas į Sibirą, vėliau grįžęs Lietuvon ir miręs 1952 m.), gi iš seserų — šalia dabar mirusios

Veronikos, jos sesuo Julija, gimusi 1880 m., tebegyvenanti Kaune, buv. dantų gydytoja, rašytoja J. Biliūno, vėliau St. Matijošaitio našlė.

Janulaitių motina nenorėjo dukterų leisti į mokslus — esą, juk jūs nebūsite kunigais... Tačiau abi seserys, Veronika ir Julija, veržėsi į mokslą.

Rugsėjo 26 d. Kaune mirusi Veronika, būsimoji medicinos daktarė, akių gydytoja mokėsi Šiauliuose. Jos ir brolio Augustino butas anuomet buvo virėš Lietuviškos veiklos centru. Pas juos lankėsi Višinskis, Sirtutis, Venslauskis ir kiti. Ateidavo draudžiamoji spauda buvavo ir šapirografas. Brolis Augustinas nakties metu spausdindavo raštus prieš caro valdžią, gi abi seserys, Veronika ir Julija juos platindavo.

STUDIJOS BERNE IR BERLYNE

Veronika dėl tos veiklos bu-

DR. VERONIKA JANULAITYTĖ - ALSEIKIENĖ
Mirė Kaune 1971 m. rugsėjo mėn. 26 dieną.

vo pašalinta iš gimnazijos Šiauliuose. Tada ji mokėsi privačiai ir 1903 m. baigė Mintajaus gimnaziją. Pasiskolinusi iš brolio Juozo (būsimo klebono Nemakščiuose) 200 rublių, išvyko į Šveicariją, Berną, studijuoti medicinos. Pradžią buvo sunki. Ten anuomet, 1903 — 05 m., gyveno ir studijavo brolis Augustinas. Veronika prisidėdavo prie lietuviškos spaudos platinimo.

Vieną semestrą studijavo Vienoje. Išikūrusi Berlyne, ten labai daug dirbo. Domėjosi moterų, jų lygybės klausimais. Berlyne dalyvavo Lietuvių Draugijos veikloje, dalyvavo Vydūno rengiamuose vaidiniuose.

LIETUVON SU DRAUDŽIAMA LITERATūra
Artėjant 1905 m. revoliucijai, Veronika su broliu Augustinu grįžo Lietuvon. Apsirūpino vokiškais pasais, o Tilžėje nemažą kiekį draudžiamos literatūros bei dėžę su revoliuciniais. Veronika Lietuvoje ir toliau platino atsisaukimus prieš caro valdžią.

BAIGIA BERLYNO UNIVERSITETĄ

Grįžusi į Berlyną, Veronika Janulaitytė vėl studijavo universitete, daug dirbo ir jau 7

semestre pradėjo domėtis akių ligomis. Daktaro laipsnui įgyti pasirinko sunkią temą apie trachomą. Daug dirbo laboratorijoje, ieškodama tos ligos sukėlėjo. 1908 m., būdama 27 m. amžiaus išlaikė egzaminus Berlyno universitete, viešai apgynė disertaciją didžiojoje salėje ir gavo med. dr. laipsnį cum laude, su pagyrimu. Veronika Janulaitytė anuomet buvo viena iš negausių lietuvių, gavusių mokslo laipsnį užsienio universitete.

Rusijoje negaliojus užsienio mokyklų diplomams, Petrapilyje jai pavyko iš naujo išlaikyti visus egzaminus.

VILNIUS, RUSIJA IR VĖL VAKARŲ EUROPA

Med. dr. V. Janulaitytė 1909 m. vyko į Vilnių, dalyvavo Lietuvių Mokslo Draugijos suvažiavime, ten susipažino su savo būsimoju vyru — medicinos stud. Danielium Alseika. Šis, studijavęs Dorpatė, Estijoje, pakvietė ten vykti ir dirbti akių klinikoje. Veronika Dorpatė buvo lietuvių iškilmingai sutikta kaip lietuvaite, užsienyje baigusi aukštuosius mokslus. Netrukus ji buvo pakviesta vykti į Simbirską, ten gydyti keturių gubernijų (ligonius Teko per vieną dieną atlikti iki 20 kataraktos ir kt. akies operacijų. Po to vyko į Tulą, kur tuo metu slautė šiltinė. Jau anuomet pasižymėjo gera operacijų technika.

Susitapiusi pinigų, dr. Veronika vyko specializuotis vėl į Berlyną. Nors jai buvo pasiūlyta likti dirbti Berlyno klinikoje, ji veržėsi Lietuvon. Įsigijusi reikalingų instrumentų, grįžo Lietuvon ir 1910 m. apsigyveno Ukmergėje. Čia ištekė už Danieliaus Alseikos. Abu Ukmergėje ir už jos ribų vertėsi gydytojų praktika.

1913 m. Veronika išvyko į Austriją, Vieną, kur tuo metu jos vyras specializavosi ausų ir gerklių srityje. 1914 m. pradedus Pirmajam Pasauliniam karui ir vyrą pašaukus į rytų frontą, 1914 m. rudenį su sūnum išvyko į Vilnių. Gavo darbo klinikoje, tačiau frontui artėjant, 1916 m. su sūnum išvyko į Voronežą, kur buvo nemažai lietuvių ir buvo lietuvių gimnazija.

PER VORONEŽĄ IR MINSKĄ VĖL Į VILNIŲ

Dr. V. Alseikienė Voroneže dirbo lietuvių pabėgėlių komitete kaip gydytoja. Čia gyveno su seserimi Julija. Radusi skelbimą, kad reikalinga gydytoja akims gydyti, išvyko į Minską. Tuo metu Minske lietuvių pabėgėlių buvo daug, jų skaičius galėjo siekti 15.000. Nors ir la-

bai sunkiose sąlygose (nuolatiniams bombardavimams), dr. Alseikienė Minske dirbo lietuvių pabėgėlių tarpe, įsteigė pabėgėliams 25 lovų ligoninę, organizavo koncertus, rinkliavas gatvėse ir pati dirbo be jokio atlyginimo. Dėjo dideles pastangas iš sandėlių gauti rūbus pabėgėliams.

LIETUVIŲ SANITARINĖS PAGALBOS DRAUGIJOS ATSIKIRIMAS

1918 m. atkūrus nepriklausomą Lietuvą, kilo sumanymas Minske veikiančią ligoninę su visu turto perkelti į Vilnių, perduoti Raudonajam Kryžiui ar universitetui. Dėl to 1918 m. pavasarį, balandžio 7 d. Minske įvyko steigiamasis Lietuvių Sanitarinės Draugijos susirinkimas.

Draugija galėjo steigti ligonines, ambulatorijas, vaistines, prieglaudas, leisti medicinos ir kt. raštus ir tt. Penkių asmenų išrinktai valdybai vadovavo dr. Veronikos vyras dr. Danielius Alseika. Tuo metu iš Minsko Lietuvon pajudėjo tūkstančiai lietuvių pabėgėlių. Daugiausia dr. Alseikienės pastangomis iš vokiečių buvo gauta 17 vagonų, visas Draugijos ir ligoninės turtas buvo sukrautas ir išvežtas į Vilnių.

Čia buvo išnuomoti namai, Vilniaus gt. 24 nr. (dabar Liudo Geros gt.) ir suorganizuota ligoninė bei ambulatorija.

Pirmieji žingsniai buvo labai sunkūs. Tebuvo vos penki gydytojai: be abiejų Alseikų, dar V. Kairiūkštis, Paškevičius ir A. Hagertornas. 1923 metais ligoninė turėjo jau 14 gydytojų. Klinika ligoninė greitai išgarsėjo visame krašte ir pergyveno ir rusų ir lenkų okupacijas.

PER 20 METŲ VEIKUSI LIGONINĖ IR JOS REIKSMĖ

Minėta Draugija buvo grynai visuomeninio pobūdžio. Geri specialistai, vadovavę ligoninei, ją išlaikė beveik 21 metus. Ligoninei vadovaujant dr. D. Alseika (ligi jo mirties 1936 m.) per išstius 18 metų, visa atsakomybė atitekdavo, pirmoje eilėje, jam su žmona. Nors lenkų okupacinė valdžia 1922 m. buvo įregistravusi Draugijos įstatus, tačiau jos veikėjai patyrė lenkų perse-

kiojimus. 1924 m. buvo tartasi dėl klinikos perkeltimo į Kauną, tačiau dr. Alseikienė pirmoji protestavo — "kol Vilnius nebus lietuvių rankose, ligoninė turi likti".

Draugija yra teikusi įvairią pagalbą lietuviams. Pirmajam Pasauliniam karui pasibaigus, Vilniuje buvo suorganizuota 12 našlaičių namų — V. Alseikienė juose gydė našlaičius ir prižiūrėjo sveikatą — tai buvo savanoriškas, be atlyginimo darbas. Be to, ji pokariniais metais buvo įsteigusi mergaitėms siuvimo, mezgimo, audimo kursus. Ji dirbo ir lietuvių švietimo "Ryto" ir "Kultūros" draugijoje.

NUO 1931 M. — KAUNE

1931 m. rugpjūčio mėn. dr. V. Alseikienė su vaikais persikėlė į Kauną (vyras mirė 1936 m. Vilniuje). Iš Liet. Sanit. Pagalbos D-jos narių, 1939 m.

likvidavus ligoninę, gyvas beliko ilgametis Valdybos narys Antanas Krutulytis (gyvena prie Vilniaus).

Dr. V. Alseikienė pirmieji metai Kaune nebuvo lengvi. Ji dirbo ligonių kasose ir vertėsi privaciai akių gydytojos praktika. Kauno Miesto Ligoninių Kasoje dirbo ligi 1943 m.

1941 m. pasiryžusi pasilikti Lietuvoje, dr. Alseikienė vėliau neteko — palaidojo kelis brolius — Janulaitius ir apie dvejus metus kovojusi su mirtimimi, sulaukusi 88 metų amžiaus, rugsėjo 26 d. atsisakė su šiuo pasauliu. Lietuvoje, Kaune liko jos sesuo — ilgiausio amžiaus Janulaitių šeimoje sulaukusi — Julija Biliūnienė — Matijošaitienė (92 m.) gi JAV-se liko du vaikai: sūnus Vytautas, žurnalistas, New York'e ir dukterė Marija — Birutė, m. Vilniuje). Iš Liet. Sanit. mokslininkė archeologė, gyv. Los Angeles, Kalifornijoje. V.A.

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Liudas Dovydasas, MES VALDYSIM PASAULI. Atsiminimai ir intymūs duomenys apie bolševikmetį Lietuvoje dvejiose tomuose. Kainuoja po 4 dol. tomas. Juose yra 517 psl.

Jurgis Gilauda, SIMAS. Platus literatūrinis aprašymas apie Simo Kudirkos pabėgimą ir jo išdavimą rusams. Tragedija įvyko bendradarbiautojų ir tiltu statytojų su sovietais sukurtų mitų miglose apie besikeičiantį komunizmą. 158 psl., kaina 3 dol.

Jurgis Gilauda, AGONIJĄ. Romanas. 408 psl., kaina 5 dol. Aprašoma Lietuvos vyriausybės kapituliacija prieš bolševikus ir jos narių elgesys tragikoje dienos.

Stefanija Rūkenė, GRIZIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsiminimai, parašyti ramiai, klasiku stiliumi apie sunkią pavergto lietuvių dalį. Aprašymo būdas ir stilius prilysta geriausiems farsijos rašytojų Pearl Buck kūriniais. 526 psl., kietais viršeliais, kainuoja 6 dol.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie džiūnant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose, Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais, kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSEIDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nestiprus komunizmo klaidingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl., \$4.00.

SIKAGIETIS IŠPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakioje, Klaipėdoje ir Palangoje. Vairauds aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl., \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKŲJU KILIMU Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą išpodžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINĖS UZDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna turistų ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAIŠKUOSE 1944-54 m. 49 psl., \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie išsvilios kultūrinį gyvenimą. Skurdi tremtis ji nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau tuokingi. Pasijuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANERDOTUS. 52 psl., \$1.00.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami NAUJIESE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608 atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.
5115-5123 So. Kedzie Ave. PROspect 6-1790
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

ARTEJANČIAME NAUJIENŲ BANKETE

VITALIS ŽUKAUSKAS

SEKMADIENI, ŠIŲ METŲ SPALIO 31 D., LINKSMINS SVEČIUS
BANKETAS VYKS VFW SALEJE, 7254 W. 63rd ST.

Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.

Sokiams gros George Joniko orkestras.

Vietas rezervuoti prašome raštu Naujienoms (1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba telefonu: HA 1-6100.

Pradžią 4:00 val. po pietų.

Kviečiame visus iš anksto užsisakyti vietas artėjančiame

NAUJIENŲ BANKETE

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIESE,
1739 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams išgyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupyimo indėliai Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
viename mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
viename mėnesiui	\$3.00
Užsienio:	
metams	\$23.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$8.00
viename mėnesiui	\$3.50
Nauijienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. Haymarket 1-6100.	
Pirginis reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.	

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Nedera mirusių šmeižti

Šiomis dienomis baigta spausdinti ir pradama pardavinėti K. A. Girvilo knyga apie Dr. Kazį Drangelį. Nekalbėsime apie šios knygos netašytą kalbą ir neliesime lietuvių kalbos dvasiai priešingo ir neteptu ratu girgždančio kalbos stiliaus. Neliesime ir grubių šmeižtų apie šio šimtmečio pradžioje Amerikos lietuvių vestas politinės kovas ir pastangas padėti gimtiniam kraštui, nes jos tikrai parodo visišką autoriaus bukumą praeičiai studijuoti ir suprasti.

Prieš du tūkstančius metų romėnai laikėsi nuostato, liepiančio apie mirusius geroju atsiliepti arba nieko nesakyti. Padorioje kampanijoje šio nuostato dar ir šiandien laikosi kiekvienas kultūringas žmogus. Šiandien atsiranda psichologų, modernių „literatų“, hipių ir kitais vardais besidangstančių „revoliucionierių“, kurie knisiasi sapnuose, aiškina jų prasmę ir daro „toli siekiančias išvadas“. Girvilas nestudijavo medicinos, universitete neįgilo psichologijos žinių, bet ryžosi iš judraus Amerikos dantų gydytojo padaryti pasibaisėtiną sutvėrimą. Girvilui Dr. Drangelis buvo tuščias dabita, šykštuolis, bobius, nosį riečiantis puikuolis ir šlykščiausias liežuvininkas. Jeigu prie šių „psichologo“ Girvilo viešumon išvilktų mirusio daktaro bruozų pridėsimės, kad jis vis dėlto buvo Sandaros steigėjas ir pirmasis jos pirmininkas, kad jis buvo senas amerikietis, dantų gydytojas, lietuvių gydytojų organizatorius ir pinigų rinkėjas įvairiems lietuvių reikalams, tai suprasime Girvilo psichologiją ir užuominas.

Savo „studijos“ pagrindas Girvilas deda vienos ponitės, pusantų metų su daktaru Drangeliu po Chicago restoranus, teatrus, ir plačius besitrynusios ir pagaliau savo bute ir savo sofoje jam akis užmerkusios, išpažintį. Dr. Drangelis ne vieną kartą yra buvęs privačiam ponitės bute. Visuomet daktaras mieliau ten buvo laukiamas, bet paskutini kartą jį tikrai „kaip nekaip pasakiusi atvažiuoti“. Nespėjus daktarui įžengti į jos butą, jį pastebėjusi, kad jo veidas buvęs kaip miruolio, o jis pats kaip lavonas. Dar Kaune baigusi ir geroko metų skaičiaus patyrimą turinti slaugė, tuojau patikrinusi to „miruolio“ pulsą, bet jį radusi tvarkoje. Ponia svečią įleido, bet visu smarkumu pylusio televizijos garsiakalbio ji nesusitabdė. Jai susirūpinimo kėlė kambarin įžengęs lavonas, bet jai taip pat rūpėjo ir televizijos programoje eju-

VINCAS ZEMAITIS

LIETUVIŲ ETNINĖS SIENOS - VISŲ BENDRAS RŪPESTIS

Algirdas Budreckis („Naujienu“ IX.21 ir IX.22 d.) pradžioje straipsnio „Etnografinių sienų painiava“ pastebėjo, kad „etnografinės lietuvių tautos ribos klausimas gal ne tiek rūpi žemaičiui, kauniečiui ar suvalkiečiui, kiek jis rūpi mažlietuviui, vilniečiui ir pietryčių dūkuviui“. Iš to sektų išvada, kad tame, įvairių mūsų visuomenės grupių nesiorientavime ir nevienodam supratime šio klausimo reikšmės ir svarbos mūsų tautos ir valstybės ateičiai, glūdi kontroversinės nuomonės ir pasiskaidymai vadinamųjų tų sienų maksimalistų ir minimalistų. Visai teisingai str. autorius pastebi,

kad pamiršti paminėti „vidutiniškai“, anot jo, „medionistai“, kurie, gal būt, sudarytų daugumą. A. Budreckis atstovų minimalistų, iš jo pasiskaidymų spaudoje, laiko V. Rasteni, o maksimalistų — Algirdą Gustaitį, prieš kurį, kaip aktyviai ir neatlaidžiai ginantį savo etnografinės tezes, jis pašvenčia didesnę savo straipsnio dalį. Svarbiausia, kad A. G. per toli nubrėžęs tų sienų linijas ir jom apėmęs plotus, apie kuriuos mums lieka tik kontroversinės nuomonės ir pasiskaidymai vadinamųjų tų sienų maksimalistų ir minimalistų. Visai teisingai str. autorius pastebi,

si meilės istorija. Ji nustebė, kai tas „lavonas“, kitais atvejais visą laiką santūriai kalbėjęs, šį kartą bandė perreikti televizijos garsiakalbį. Iškeis televiziją Dr. Drangelis pradėjo „šventajai“ savo išpažintį. Girvilas šią sceną aprašo:

„Juoba, kad Drangelis pradėjęs kalbėti apie savo gyvenimą su pirmąja žmona, apie savo intymumus su ja, šalia to apie visokias kitokias savo vyriškas išdaigas ir patirtis. Toliau, pereidamas prie antrosios savo žmonos jis šaukęs, kad jam buvęs žavusis Sodomas ir Homoros gyvenimas, ir dabar jam belikę vieno norėti — numirti švelniose gražios moters rankose, — čia tarsi jis būtų taikęs komplimentą jai!“. („Dr. Kazys Drangelis“, 55 psl.)

Ilgai tai poniutei laukti nereikėjo, nes garsus daktaro balsas pamažu virto kriokimu. Rūpestinga slaugė, kaip Girvilas rašo, ištraukusi marškinius išvirkstė daktarui „širdies stiprinamo didžitalio“, bet nieko nepagelbėjo nei medicina, nei „įstangos“, nei „giliausios religinės maldos“. Dr. Drangelis mirė malonios moters rankose.

Kas patikės, kad daktaras, kelioms minutėms prieš mirtį, būtų galėjęs televizijos garsiakalbį perreikti? Kas patikės, kad daktaras, mirtino širdies smūgio suspaustas, maloniai moteriškai pasakos apie buvusius savo žmonas? Šią istoriją reikėjo sugalvoti „žemai“ daktaro ir „aukštai“ poniutės dorovei nustatyti. Tokia apgaulė padaryta, nutylint net malonios poniutės pavardę. Visą šį nepatikimą išmislą dengia Girvilas. Jis nori, kad šiomis ir kitomis nesąmonėmis skaitytojai tikėtų.

Idomiasia, kad visas šitas Dr. Drangelio purvinas padarytas paties daktaro, to baisesio šykštuolio paliktas pinigais. Laisvame pasaulyje joks inteligentas nėra verčiamas rašyti apie pasišlykštėjimą keliantį žmogų. Niekas nevertė šitaip aprašinėti mirusio dantisto gyvenimo. Bet kuris lietuvis inteligentas, susipažinęs su duomenimis, būtų gražinęs dėses su dokumentais ir atsiskęs nuo tokios „studijos“. Darbo ėmėsi ne inteligentas, bet intelektualas Girvilas. Jis galėjo pinigų paimti ir mirusį daktarą purvynėlyje išvolioti. Jis, matyt, ir nepagalvojo, kad šitokia savo elgsena jis ir pats gerokai išsipurvino.

me, kad „ji“ (A. G.) prieš daugumą jam reiškiamą nepalankumą, nori mums akis atidaryti ir pagrįstai nušviesti kokiam plote lietuvių žemes, imant XIII a. pradžios faktinę padėtį, mes turime pagrindo reikšti savas pretenzijas, ar pagal paveldėjimo teisę — savųjų giminių vardą, daro išvadą, kad aš realiai pilnai pritariu A. Gustaičio tezeis ir tuo pabrėžiu vien istorinį momentą etnografijoje.

Girdi, panašiai elgiasi ir J. Jakštas rašydamas: „Studija (etnografinių sienų) turėtų būti proistorinė ir istorinė. Ji turėtų aiškinti kaip ir kur mūsų tauta susidarė, kokiose vietovėse ji pradžioje gyveno ir kaip jos gyvenvietės kito amžių slinktyje“. Algirdo Budreckio žodžiais: „V. Zemaitis ir J. Jakštas atneša konstruktyvius ir sienų kontroversiją. Jie siūlo istorinį kriterijų. Bet etnografija apima daugiau, kaip tautos praeitį... Etnografinis plotas yra tų teritorijų, kuri antropologiniu, istoriniu, kalbiniu, kultūriniu, folkloristiniu, religiniu ir etnosociologiniu atžvilgiu priklauso prie tam tikros vyraujančios tautybės“.

Čia yra aiškus nesusipratimas. Nei V. Zemaitis, nei, kaip manau, istorikas J. Jakštas ne tik neneigia, bet randa visas čia A. B. išvardintas mokslo disciplinas būtinai privalomom etnosociologijos nustatyti ir aprašyti. Jie žiūri į istorijos uždavinius plačiau ir randa, kad istorija yra joms visoms pagrindas. Ar galėtų jos sėkmingai operuoti, jei, pavyzdžiui, istorija nepatiktų kad ir tokius duomenis? IX-XI šimt. visos aištios kiltys: prūsai, galindai, varėniai ir rytiniai, jotvingai (sūduviai), samai (sembai) — žemaičiai, kuršiai, žemgaliai, lietgaliai buvo lietuviškos (žr.: prof. G. Vernadsky, „Ancient Russia“).

Kas patikės, kad daktaras, kelioms minutėms prieš mirtį, būtų galėjęs televizijos garsiakalbį perreikti? Kas patikės, kad daktaras, mirtino širdies smūgio suspaustas, maloniai moteriškai pasakos apie buvusius savo žmonas? Šią istoriją reikėjo sugalvoti „žemai“ daktaro ir „aukštai“ poniutės dorovei nustatyti. Tokia apgaulė padaryta, nutylint net malonios poniutės pavardę. Visą šį nepatikimą išmislą dengia Girvilas. Jis nori, kad šiomis ir kitomis nesąmonėmis skaitytojai tikėtų.

Idomiasia, kad visas šitas Dr. Drangelio purvinas padarytas paties daktaro, to baisesio šykštuolio paliktas pinigais. Laisvame pasaulyje joks inteligentas nėra verčiamas rašyti apie pasišlykštėjimą keliantį žmogų. Niekas nevertė šitaip aprašinėti mirusio dantisto gyvenimo. Bet kuris lietuvis inteligentas, susipažinęs su duomenimis, būtų gražinęs dėses su dokumentais ir atsiskęs nuo tokios „studijos“. Darbo ėmėsi ne inteligentas, bet intelektualas Girvilas. Jis galėjo pinigų paimti ir mirusį daktarą purvynėlyje išvolioti. Jis, matyt, ir nepagalvojo, kad šitokia savo elgsena jis ir pats gerokai išsipurvino.

Vokiečių Ordino valdžioje, kur-
šių, žemgalių ir lietgalių buvo
asimiliuota ugro-finų kiltis li-
viai (lybiai). Taigi nuo lietuviš-
ko kamieno be prūsų atplyšo
dar viena šaka. JAV istorikas
Leon Dominian savo veikalė
„The Frontiers of Language and
Nationality in Europe“ (New
York, 1917, 104 psl.) rašo: „The
left bank of the Drina (Dvina)
was occupied by the Semigals,
while on the right dwelt the
Letgols, who were the ancestors
in direct line of Letts of south-
ern Livonia“.

Istoriniai duomenys rodo, kad
jotvingiai-sūduviai (karaliaus
Mindaugo laikais lietuviai juos
vadino dainuviais (lot.: Deno-
via), yra tikra lietuvių kiltis.
Apie juos Jogaila su Vytautu sa-
vo laiške imperatoriui Zigmantui
1420 m. rašė, kad sūduvių-
jotvingių žemės „yra tikra mū-
sų tėviškė, iš tėvų ir protėvių
paveldėta“. Dalis jų draug su
galindais, laikui bėgant sulenkėjo
(sumozūrėjo), kaip prof. Otrėbs-
ki nurodo (str.: Jazyk jatvija-
gov), jie sukūrė atskirą rytinės
lenkų kalbos dialektą, kita da-
lis sugudėjo. Rusų statistiko
Lebedkino duomenimis iš 1861
m. buv. Gardino gub. buvo lietu-
vių — 201, 897 ir 30,924 jotvin-
gai, kan, kan bendorai sudarė vieną
trečdį Gardino gubernijos gy-
ventojų. (Žr.: K. Pakštas, Ear-
liest Statistics of Nationalities
and Religions in the Territories
of Old Lithuania. 1861. Balt.
Forschungsinst. Bonn. 1957). Šių
dienų statistikos tam plote nei
lietuvių, nei jotvingių nerodo,
vieton jų figūruoja gudai (bal-
tarusiai).

Nolens volens (taip diktuoja
sveikas protas) mes esame pri-
versti nuo lietuviško etninio ka-
mienu nurašyti (po ištikusios 5-
6 šimtmt. po Kristaus katastro-
fos) proistorines Lietuvos valsty-
bės rytinius plotus. Po hunų
antplūdžio, gal dalinai nuo ma-
rų, smarkiai apretėjo Dniepro
upynų aukštupio gyvenami plo-
tai ir jį juos 7-8 šimtmt. iš pietų
įsibrovė slaviškos kiltys, atskir-
damas galinius tos valstybės ry-
tuos lietuvių galindus (rus. —
Golind, goliazie) nuo vakarinės
tos valstybės dalies.

Siose rytinės proistorinės Lie-
tuvos valstybės plotuose, vėliau
politiniai lietuviams juos ilgas
šimtmečius valdant, iš lietuvių
ir slavų mišinio laikui bėgant, su-
siformavo nauja gudų (baltaru-
sių) tauta. Po naujos plačią lie-
tuvių giminę ištikusios XIII am-
žiuje katastrofos, susietos su
žiauria vokiečių (Kryžiuočių-
kardininkų) ekspansija į Rytus
(Drang nach Osten), jų karo jė-
ga okupuotose ir valdomose te-
ritorijose iš mišinio susidarė
naujos nacijos. Dėl to mes

šiandien esame priversti nuo lie-
tuviško kamieno nurašyti mums
nors ir labai giminingas prūsų
ir latvių tautas. Tam pat XIII
a. nuo sutartinės (dalina), kryž-
minės vokiečių ir slavų (lenkų
ir Kijevo, bei Galicijos rusų) ny-
ko didelių plotus apgyvenusi
lietuvių jotvingių-sūduvių kiltis.
Didelė dalis jų gyvenamų plotų
asimiliavosi su tų plotų koloni-
zatoriais lenkais ir gudais, ir
mums tepaliko tik mažesnė da-
lis. Tik pats lietuvių (aiščių)
tautos kamienas, šį XIII amžiu-
je gerai organizuotą Vakarų Eu-
ropos vokiečių savanaudžių, re-
ligininį fanatizmą paremtą ir
krauju ir ugnimi laike 200 me-
tų vykdytą antplūdį, sėkmingai
atlaikė. Maža to, tuo pat laiku
lietuviai sukūrė didžiulę impe-
riją nuo Baltijos iki Juodųjų jū-
rų, išsilaikiusią net 500 metų.
Ją sužlugdė lietuvių patikėtiniai
lenkai, įsipykę savarankiai tų
lietuvių sukurtą imperiją tvar-
kyti.

Taigi, kaip matome, vien iš
istorinio taško žvelgiant, pas
mums negalėtų būti jokių sienų
maksimalistų. Bet lietuviai nėra
imperialistai, svetimų jiems
nepriklausančių žemių grobikai,
jie vadovaujami sveiku protu ir
visiems priimtiniu krikščionišku
dėsiu: savo neapleisk, svetimo
nenorėk, arba est modus in re-
bus. Esu tikras, kad Algirdas
Gustaitis nėra jau toks naivus,
koku jį per nesupratimą prista-
to Algirdas Budreckis, ar įsi-
vaizduoja jį kiti, nepritardami
jo užbrėžtom senom lietuvių et-
ninėms sienoms. Jis nepersa,
kad jo užbrėžtos sienos taptų
mūsų vaizduojamos atkurti Lie-
tuvos valstybės politinėm sie-
nom. Tai būtų šiandien nerealu;
jis priklauso tai grupei lenkų
svajotojų, kurie godėsi kada
nors atkurti Lenkijos valstybę
iki Oderio-Neisės (arba net El-
bės) sienos, kas dabar tapo
realybe. Tiesa, prūsai ir didelė
dalis jotvingių-sūduvių yra nu-
tautėję, bet pagal tarptautinę
paveldėjimo teisę jų turtas, jų
žemės priklauso jų artimiausi-
siems giminėms, kokiais yra vien
lietuviai, nors svetimieji šimt-
mečius kaip kolonistai jas valdy-
tų. Tai, kaip gerai žinome, tarp-
tautinė teisė patvirtino lenkam,
čekams ir kt., grąžindama keltą
milijonų vokiečių kolonistų į
jų senas etnines žemes.

Mes matome, kad Vakarų ir
Vidurio Europos tautos baigia
tvarkyti savo valstybių politines
sienas senų etninių žemių pa-
grindu, kas duos galimybę iš-
vengti daugelio nemalonių vien-
kitiems kenksmingų politinių
nesusipratimų. Tas pats atsitiks
ir su Rytu Europa, kai grįvus
Sovietų didžiulei imperijai, jos
(Nukelta į 5 psl.)

M. GELŽINIS

Klaipėda Ordino Valdžioje (1252-1525 m.)

31

Tik jo išvados yra skirtingos: 37-me puslapyje jis paliko Žardės vietovardžio kilmę atvirą, reikiama, žodis Žardė galėjo būti latviškos arba lietuviškos kilmės.

152-me puslapyje jis apie Žardės vietovardžio lietuviškos kilmės galimybę nieko nebeužsimena, bet tvirtai pareiškia kad Žardė esanti latviškos kilmės. Skaitykime jo žodžius:

„Sarde; Sarden UB I, 1, 327; 334.
1253 ad rivum de Sarde UB I, 1, 317.
1291 rivus de Sarden; castrum Sarden UB I, 1, 673.“

1540 Sarden Ostpr. Fol. 911 a 19 = Szarde, Fluss Schmelz (Memelgebiet) = lit. Zarde Fenzlau 19. — Nach Bezenberger Kur. Nehr. 268 auf Grund der heutigen Form litauisch, was mit Recht von Bielenstein Gr. 376 abgewiesen wird, da die urkundlichen Schreibungen eher auf ein (s) oder (z) weisen; der ON gehört zu lett. zarde = zarde Gestell zum Trocknen bzw. Nachreifen von Erbsen, Leinsamen u. dgl. (vgl. auch Endzelins Druva 627). Die heutige Form ist lithuanisiert zu lit. žardas id“.

Kodėl Kiparskis vienoje vietoje Žardės vietovardžio kilmę vienaip, o kitoje vėl kitaip aiškina, sunku pasakyti. Galėjo būti jauno mokslininko skubotumas, galėjo ir

būti, kad Kiparskį nunešė nacių dvasinė srovė, kuri stengėsi įtaigoti, kad Klaipėdos sritis neprivalėjo būti lietuviška.

Mums Kiparskio tyrinėjimai yra svarbūs, nes jie įrodo, kad

1. vietovardis Žardė nėra kuršiškos kilmės.

2. Kiparskio 152-me puslapyje pateiktos citatos parodo, kad Žardės vietovardis jau egzistavo 13 amžiuje, tiksliau pasakius, seniai prieš 1253 metus. Tuomet kuršiai dar nebuvo sulatvėję, ir visurkuriai tebekalbėjo kuršiškai, o ne latviškai. Kuršių sulatvėjimo procesas vyko 16 amžiuje, maždaug nuo 1500 iki 1570 metų. Latvių kalbos plotas dar buvo labai toli nuo Klaipėdos srities (ką minėjome Klaipėdos vardo kilmę nagrinėdami) ir negalėjo turėti jokios įtakos į Žardės vietovardžio kilmę. Tokiu būdu Žardė nėra latviškos kilmės. Jei vietovardis Žardė nėra nei kuršiškos ir nei latviškos kilmės, tuomet jis tegalėjo būti tik lietuviškos kilmės.

3. Žardės lietuvišką kilmę remia visa eilė Mažosios Lietuvos vietovardžių, sudarytų iš kamieno Szard... arba Schard...

a) Szardehlen, 1785 m. dvaras Įsruties apskrityje (Land — und Justizkreis Insterburg), valsčius — Amtsbezirk Grünbocken, parapija — Kirchspiel Willuhnen. Sallinis, nr. 3, pusl. 210.

b) Szardehlen, 1785 m. girininkija — K. Unterförster Sitz, Įsruties apskrityje (Land — und Justizkreis Insterburg), valsčius Kassigkehmen, parapija Wisch = will. Sallinis, Nr. 3, pusl. 210.

c) Szardenincken, 1785 m. kaimas, 10 židinių — Feuerstellen, valsčius Königsfelde, parapija Gawaiten. Sallinis, Nr. 3, pusl. 210.

d) Scharden — Kulmen, Tilžės apskrityje. Literatūra, Nr. 5, p. 35.

e) Schardewethen — Wogkuls, Tilžės apskrityje. Literatūra Nr. 5, puslapis 35.

f) Zardupis (Zardė) Raseinių apskr. Velpės įtakos (LTSR upių ir ežerų vardinimas. Vilnius 1963 pusl. 202).

Ponas Kiparskis įrodė, kad vietovardis Žardė nėra kuršiškos kilmės. Mes įrodėme, kad jis prieš 1253 m. negalėjo kilti iš latvių kalbos. O faktas, kad jis buvo žinomas ir vartojamas mažlietuvių ne tik Klaipėdos, Tilžės apskrityse, bet net Įsruties ir Goldapės apylinkėse, aiškiausiai parodo, kad vietovardis Žardė yra grynos lietuviškos kilmės.

B. Vietovardžiai, kuriuos, pagal prof. Kiparskį, būk tai būtų galima kildinti iš mūsų laikų latvių kalbos

Plačiau panagrinėję Klaipėdos ir Žardės vietovardžius, kitus tepadėsim su atitinkamomis citatomis be savų aiškinimų ir, bent kol kas, pasitenkinsime bendromis pastabomis skyrių galuose.

1. Akmenė — Kretingos apskrityje tekęs Danės aukštupis. Kiparskis, matomai, vietos aplinkybių nežinojo, rašo:

„1253 Aggemine, UB I, 1, 327, 334.
1636 Ackomine, Ostpr. Fol. 6758.
1647 Ackeminnige, Ostpr. Fol. 6770 = Ackminge arba Dange = Okmiana ½

liet. Akmena (Fluss). Bielenšteinas GR 279 mano, kad žodis esąs latviškas; nes akmenais, akminais = steincht, steinern. — Kadangi dokumentai niekur nepasako, kad žodis reiškia upę, būtų galima ir su Salu (p. 17) sutikti, kuris dokumentuose vartojama forma sutapatina su Akmenale, kaimu, esančiu 8 km. į rytus nuo Darbėnų.

Akminges — Akmenos upelis Nemuno deltoje (M. Tamosiūvičius, Lietuviškasis Pamarys. Pakalnės apskr. vardinimas). Akmenos upelių ir ežerų — pilna Lietuvoje.

2. Eketė — dvaras, kaimas ir vienintelis Klaipėdos apskrityje išlikęs vandens malūnas, prie Eketės upelio, stovėjo maždaug 11 km. į šiaurę nuo Klaipėdos. Apie šią vietą Kiparskis rašo:

„1253 Akille (Akkute) UB I, 1, 327; 334.
1258 (castellatura) Ackete UB I, 1, 416.“

1291 versus Oclen UB I, 1, 672.
1540 Yckyllen Ostpr. Fol. 911 a 19.

1554 Eekyllen Ostpr. Fol. 6672 = Eekillen — liet. Ekečiai (Buga LKZ CXXIV).

Pagal Bezenbergerį, Kur. Nehr. 268 dėl k prieis lietuviškos kilmės. Jau prieštarauja Bielenšteinas, kad tai nesanti „būtinai išvada“. Teisybė, i čia tėra vėliau įterptas ir, kaip ortografija su u, e ir be jokios balsės parodo, įloptas vokalas. Šio vietovardžio forma jį išrikiuoja ir Rytprūsių vietovardžius su galūnėmis — itten (Samitten, Juditten ir kt. — Vietovardį reikia išvesti iš latviško akate, akata — vandeniu užpildyta ir dažnai kerpėmis apsidengusi duobė pelkėse. Jaunesnioji, su E

pradantį forma prisitaikė etymologiškai prie lietuviškos eketės, eketys = Wuhne“ Liet.: aketė — eketė — iškirsta leda, ar neužšalusi skylė (propraša). Akis — akytė = tuščia, iškirsta, išlydyta girioje vieta (lygė — lygutė) iš čia: tri — akis, = triakis, trakas, patrakas. Pelkėje — ežere neužšalanti akis (vieta) — akivara.

3) Apie Dreverną, ūkininkų ir žvejų kaimą prie Kuršių Marių, 18 km. į pietus nuo Klaipėdos, Klaipėdos apskrityje, Kiparskis paduoda tokią šimtmečių bėgyje besikeičiusią to kaimo ortografiją:

„1253 (pratrum quod dicitur Drivene; 1253 tve hoieslage, der ein die Drivene helet UB I, 1, 327, 334;“

1540 Trafene Ostpr. Fol. 911 a 19;
1590 Drawehn Ostpr. Fol. 6692;
1647 — 48 Drawehnenn Ostpr. Fol. 6770 = Drawöhnen — liet. Drawerna (Memelgebiet). — Bielenšteinas Gr. 252 ir 279 sutapatina Drivene su Drawöhnen ir kildina abu žodžius iš latv. druva = Acker, liet. dirva. Topografiniu atžvilgiu tai būtų įmanoma, bet kalbiniai reikia abejoti. — Daugiau įtikina, jei Drivene kildinsime iš lat. drina = ganykla, o vietovardį Drawehn = Drawöhnen iš latviško drava, drave = miško bičių avilys (barta).“ Literatūra Nr. 6, pusl. 92).

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį „Naujienu“

DR. ANNA BALUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2854 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: Prospect 8-3229
Rezid. telefonai: WAlbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 3/4-8012
Telefonai: Prospect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7668

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telefonai: 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.
antradi., penktadieniais nuo 1-5, treč.
ir sekmadi. tikai susitarus.

Rez.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir sekmadi. uždaryta.
Ofiso telefonai: Portsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadi., antradi., ket-
virtadi. ir penktadieniais nuo 8 iki
7 val. popiet. Ketvirtadi. ir sekmadi-
eniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val: antradi. nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.
Rez. telefonai: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiadi.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Sėkmadi-
eniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 6-6195
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefonai: GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val: 9-4 ir 6-8, Seštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telefonai: Prospect 6-5084

MAŽAI PAŽISTAMOS PIETINĖS VALSTIJOS

RASO DR. A. J. GUSENAS

(Tęsinys)

Iš Cincinnati patraukėme 75-
tuojų keliu, kuris veda tiesiai
Lexington miestą. Tuoju pa-
siekėme Kentucky valstiją, ku-
ri yra labai išgarsinusi savo
melynąją žolę — Blue Grass.
Iš garsinimų susidaro įspūdis,
kad Kentucky valstijoje kito-
kia žolė neauga, kaip tik tam-
siai žalia Blue Grass. Bet tik-
rovė yra visai kitokia. Tos iš-
garsintos ir brangios Blue Grass
aš niekur nemačiau. Ji pasiro-
dė tikrai netoli Lexingtono.

Reikia pripažinti, kad Kentu-
cky valstijos vaizdai vis dėlto
gerokai skiriasi nuo Ohio.
Kaip jau minėjau anksčiau,
Ohio valstijos ūkiai maži, tuo
tarpu Kentucky valstijoje vaiz-
das pasikeitė. Tuoju įvažiavus
į Kentucky ūkiai buvo di-
deli ir ty ūkių pastatai dideli ir
gerai prižiūrimi.

Kentucky laukai buvo lyges-
ni, mažiau kalnų ir kalvėlių.
Alfa ir dobilai jau buvo nu-
piauti ir išdžiovinę. Vietomis
jie buvo kraunami ir vežimus ir
vežami ir kluonus. Vežimus
traukė ne arkliai, bet vilko
traktoriai. Kentucky ūkininkai
vertėsi ne vien tik pienininkys-
te, bet jie augino gyvulius mė-
sai. Ganyklose matėsi kaime-
nės versijų, kiaulių ir avių.

GRADINSKAS
AM-FM RADIJAS.
STEREO
FONOGRAFAS
NAMŲ ELEKT. IR BATER.
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmo
dieno iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Seštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

**FOREST FIRES HURT
OUR FOREST FRIENDS**
Our wildlife has no defense
against the careless use of fire.
So please follow Smokey's ABC's:
Always hold matches till cold.
Be sure to drown all campfires,
scat the ashes, and drown
them again. Crush all
smokes dead out.
Please! Only you can
prevent forest fires

**TAUTINĖS KINIJOS
VALSTYBINĖ ŠVENTĖ**
TAIPEJUS. — Tautinės Ki-
nijos vyriausybė atšventė savo
60-tas metines. Parade, kurį
priėmė 84 metų Chiang Kai She-
kas su žmona, dalyvavo apie
200,000 žmonių. Šioje šventėje
buvo pabrėžiami ekonominio iš-
sivystymo ir vienybės balsai.
Mažiau buvo kalbama apie Kini-
jos išvadavimą iš komunizmo
jungo.
Ši šventė kinų yra vadinama
"dvigubos dešimties" šventė, nes
ji yra dešimto mėnesio dešimtą
dieną. Šią šventę paminėjo ir Ci-
kagos kinų kolonija.

LIETUVIŲ ETNINĖS SIENOS...

(Atkelta iš 4 psl.)

pavergtos tautos pradės kurti
savo, etninio principu paremtas,
savarankias valstybes. Tuomet
ir mūsų politikams teks atsisei-
ti už apvaliojo stalo su savo kai-
mynais, kad, geros valios ir et-
ninio teisingumo principu vado-
vaujantis, išspręsti dokumentuo-
tai pagrįstais duomenimis ir pra-
vesti abiem pusėm priimtinas
jų valstybių politines sienas.

Tada, kad būtų atvesinti mū-
sų kaimynų agresyvūs kėsiai į
nuo amžių lietuviškas žemes,
pravers ir Algirdo Gustaičio žė-
melapiai su visais duomenimis,
aiškiai byloja, kokias lietuvių ir
jų giminių žemes jie turi užgro-
bė, ar pasisavinę. Sutarus ir pra-
vedus etnines politines valstybių
sienas, etninės mažumos turės
išnykti, jos turės dviejų ar tri-
jų metų laikotarpį reorganizuo-
ti ir pasirinkti savo etninę vals-
tybę. Ši dėsni visai teisingai pa-
siūle priimti ir įgyvendinti pri-
vačiame keturių tautybių atsto-
vų pasitarime 1945 m. ukrainie-
čių atstovas Volodymir Lednic-
ki (sk.: Inž. V. Žemakis. Sienų
klausimu srity tarp Baltijos ir
Juodųjų jūrų. Chicago. 1960.
76 psl.). Tuomet pranyks toji
biauriai nuodijanti geros kai-
mynius santykius ir gyvai
skriaudžianti politiniai tikslais
tautines mažumas atmosfera.
Kas, pavyzdžiui, vyksta dar ir da-
bar Lenkijoje, kai nuo amžių
lietuviškos žemės, Suvalkų
"trikampyje", gyventojai lietu-
viai prievarta, ypačiai katali-
kų dvasiškų, lenkinami ir trak-
tuojami antraeiliais, net nepa-
geidaujamais piliečiais.

Iš kitos pusės, ir okup. Lietu-
voje lenkų ir Lenkijos politinių
vertelių stengiamasi, neva Len-
kijos naudai, išnaudoti lietuvių
tautai padarytą didelę skriaudą,
kai dėl susidėjusių aplinky-
bių, ypač Vilniaus krašte, lie-
tuviai gyventojai, tu pat daugu-
moje katalikų dvasiškų, vieton
kad juos apšviesti ir mokyti
krikščioniško tikėjimo tiesų, bu-
vo primygtinai kelių šimtmečių
bėgyje lenkinami, skiepijant
"polakos viaros" idėjas. Tą pat
vykdė ir vokiečiai kelių šimtų
metų buvę jų okupuotos lenkų
žemės. Istorijos duomenys
mums aiškiai rodo, kad per vi-
sus mūsų su lenkais santykių
laikus tikrų lenkų Lietuvoje ne-
galėjo atsirasti daugiau 1% ir
jie 1939 ir po 1945 metų turėjo
galimybės ir repatrijavę Len-
kijon. Bepalikio tik vietiniai
("tutešiai") ilgų metų laiko-
tarpyje sulenkinti lietuviai, ku-
riuos lenkų politiniai provokato-
rai stengiasi panaudoti revan-
šistinei "nasze Wilno" utopijai.

(Bus daugiau)

Is visar patikimų saltinių ate-
na žinių, kad Lenkijos politiniai
provokatoriai revanšo tikslais,
sustiprinimui lenkiško gaivalo
Vilniaus krašte, paperka Mask-
vos rusus valdininkus ir jų pa-
galba infiltruoja, grąžina atgal,
repatrijavusius Lenkijos lenkus.
Lietuviams grįžti neleidžiama.
Ir šiam provokaciniam darbe
tam tikrą rolę atlieka ok. Lietu-
vos švietimo ministeris M. Ged-
vila, nors ir lietuviška pavardė,
bet iš mažens motinos išauklė-
tas prolenkiškoje dvasioje. Gal
būt, jau jie pamiršo, kad savo
laiku apgaulės būdu išprovokuo-
tas Pilsudskio-Želigovskio Vil-
niaus užgrobtas buvo paproz-
džiu Hitleriui 1939 m. išprovy-
kuoti karą su Lenkija ir ją oku-
puoti. Nieko nepagrįsti šauks-
mai: "Nasze Wilno, nasz Lwow",
kurie išbuvo vos dvidešimt me-
tų lenkų okupuoti, tais pat mo-
tyvais gali išsaukti vokiečių re-
vanšistinius šauksmus: "Unser
Breslau, Stettin, unser Dancig,
Allenstein", o juk jie išbuvo
šimtmėčius vokiečių okupuoti
ir germanizuoti. Toki lengvabū-
džiai, lenkiški "ura-patriotai" tu-
rėtų pirma visko prisiminti gerai
žinomą priežodį: nekask kitam
duobės, rasi — pats įkrisi. Ga-
lutinai, tik labai sutartinai su-
derintas lenkų-lietuvių politinis
veikimas galės išgelbėti buv.
Rytprūsius nuo vokiečių revan-
šistinių kėslių.

(Bus daugiau)

today's FUNNY
A WOMAN
MAKES UP
HER FACE
TO GET A
MAN TO
MAKE UP
HIS MIND
Thank to
Joie Berne
Fitzgerald, Pa.
© 1939 by NEA, Inc.
Today's FUNNY will cost \$1.00 for
each original "funny" and send you
to: Today's FUNNY, 1200 West Third
St., Cleveland, Ohio 44113.

Susirinkimų ir parengimų
PRANESIMAI

— Utenos Apskričio Klubo mėnesi-
nis susirinkimas įvyks spalio mėn. 12
dieną, antradienį. Hollywood salėje.
4317 W. 43rd St. 730 val. vak. Nariai
ir narės prašomi atsilankyti, nes yra
daug visokių reikalių aptarti. Po su-
sirinkimo bus draugiškos valės.
V. Juška, nut. rašt.
— Lithuanian National Democratic
Klubas susirinkimas įvyks trečiadienį,
spalio 13 dieną 8 val. vak. Hollywood
Inn salėje, 2417 W. 43rd St. Yra daug
įvairių klausimų aptarti. Prašome da-
lyvauti visus narius. Po susirinkimo
bus valės.
Bernice Žemgulis, nut. rašt.

A. A.
JUOZUI IŠGANAIČIUI
mirus, žmoną Mariją ir dukrą Danutę su vy-
ru nuosirdžiai užjaučia ir kartu liūdi
Zuzana Girdvainytė ir
Magdalena Bakšienė

A. A.
ANTONETTE RADOMSKIS
Mauzaitė
Gyv. 6741 So. Campbell Ave.
Mirė 1971 m. spalio mėn. 12 dieną, 11:30 val. ryto. Gimusi Lie-
tuvijoje.
Paliko nuliūdę: dvi dukters — Helen Varachinskas ir Bernice Kli-
maitis, žentas Frank, gyv. Californijoje, anūkai — Alen Varacins, Cla-
rice ir Martin Klimaitis bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.
Trečiadienį 6 val. vak. kūnas bus pašarvotas Lack - Lackawicz ko-
plyčioje, 2424 W. 69th St.
Penktadienį, spalio 15 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš koply-
čios į Sv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, o po gedulingų pa-
malų bus laidojama Lietuvių Sv. Kazimiero kapinėse.
Visi a. a. Antonette Radomskis giminės, draugai ir pažįstami nuo-
sirdžiai kviečiami dalyvauti laidojimo ir suteikti jai paskutinį pa-
tarnavimą ir atsiveikimą.
Nuliūdę lieka:
Dukters, giminės.
Laidotuvių Direktorai Steponas C. Lack ir Sūnūs. Tel. RE 7-1213.

**PLEASE
BE
CAREFUL!**
Only you
can prevent
forest fires!
REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausias gėtes ir vainikai ant-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220
GUŽAUSKU
GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telefonai: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS TIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401
BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNŲ
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228
South. Holland, Illinois

Kai lapai ima kristi

"Stambiais geltonais lapais liepos verčia"...

H. Radauskas

Gražiausias rudens dienos yra tos, kada žolė jau nebeauga ir jos nereikia pauti, o lapai dar nepradėjo kristi ir kieme nėra darbo. Medžiai ir krūmai rudeniop keičia savo žalią lapų spalvą. Miskai pasipuošia įvairiausiomis spalvomis: raudona, geltona, oranžinė, ruda. Rudens spalvų gamtos nudažytas miškas yra labai gražus. Tačiau rudens spalvų gamtos nudažytas miškas yra labai gražus. Tačiau rudens spalvų gamtos nudažytas miškas yra labai gražus.

"Ant cementinės tautos guli parke geltonas lapas, aišku, kad — ruduo", rašė poetas Henrikas Radauskas. Aišku, kad ruduo ir — Chicago miesto gyventojams, ypač namų savininkams. Kažkas apskaičiavo, kad vienas bušelis rudens lapų sveria tik tris svarus. Tačiau vidutinis miesto medis, kurio diametras keturias pėdas nuo žemės aukštyje turi apie 20 colių, numeta nuo savo šakų apie 80 bušelių lapų. Kur juos padėti?

Seniau, prieš 1970 metus, kada Chicago miesto taryba uždraudė lapus deginti, Marquette parko senose gatvėse sklisdavo atitrūs deginamų lapų dūmai, maloniai kutendavo nosį ir kaip derindavosi su visa rudenišne nuotaika. Illinois valstija jau daug metų turėjo įstatymus, draudžiančius deginti lapus gatvėse ar kiemuose, tačiau tik dabar, jau antri metai, buvo imtasi tuos įstatymus griežčiau prižiūrėti. Chicagoje už lapų deginimą skiriamos pinigines baudas nuo 100 iki 300 dol. Pakartotiniai atvejais, užkietėję lapų degintojai gali gauti baudas nuo 300 iki 500 dol. ir 6 mėnesių kalėjimo bausmę.

Miestas pataria namų savininkams sugrębti lapus į dėžes ar maišus ir pastatyti kartu su šiukšlėmis. Lapai bus surinkti ir išvežti.

Organinio ūkininkavimo šalininkai pataria lapus sunaudoti ant gėlių ar daržovių lysvių. Lapai apsaugo augalus nuo žie-

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Naujas širdies smūgio gydymas

Lietuvis chirurgas pagarsėjusioje grupėje

"Journal of the American Medical Assn." pirmadienį paskelbė straipsnį apie Chicago Loyo-los universiteto ligoninės chirurgų darbą, o tą žinią pakartojo Amerikos didžioji spauda. Loyo-los chirurgai, gelbėdami širdies ataką gavusius pacientus, padarė dešimčiai ligonių operacijas dar jiems neatsigavus nuo smūgio. Operacijoje dalis venos, išimtos iš šlaunies, įdiegiama į širdį, pakeičiant užblokuotą širdies arteriją. Iš dešimties pacientų aštuoni išliko gyvi, pasveiko ir neturėjo jokių po operacijos komplikacijų.

Lietuviams žinoma, kad šios operacijos chirurgų grupėje yra ir jaunas lietuvis chirurgas dr. Rimas Radauskas. Medicinos naujiena yra tame,

Dailininkė MAGDALENA STANKŪNIENĖ
paaukojo aliejinį paveikslą, kurį laimės Naujienų banketo laimėtojas svečias ar viešnia. Banketas įvyks spalio 31 d. 7254 W. 63rd St., Veteranų salėje.

kad ta operacija "saphenous vein bypass" anksčiau būdavo daroma jau pacientui pasitačius iš atakos. Loyolos grupė tą operaciją daro priepuolio aukščiausiam laipsniui, kada širdžiai ypač reikalingas deguonis.

Be dr. Nemicko, chirurgų grupėje yra dr. P. Scanlon, dr. J. Tobin, dr. W. Anderson ir dr. R. Piffare.

Senelių išnaudotojas uždaro biznį

Chicagoje pagarsėjusių senelių namų savininkas Mitchell Mackas pranešė, kad jis uždaro savo keturius senelių namus, kurių pasibaigtos sąlygos pasiekė būti vadovaujamos pelno nesiekiančių šalpos organizacijų.

Mackas pareiškė nuomonę, kad senelių prieglaudos turėtų būti valdžios žinioje arba turėtų būti vadovaujamos pelno nesiekiančių šalpos organizacijų.

Per vėlai sužinojo

Policija sučiupo 17 metų vandą, kuris su keliais draugais įsibrovė į Chappel mokyklą, 5146 N. Leavitt gatvėje. Kiti vandalai pabėgo, o Paul Dandham buvo suimtas. Vandalai sudaužė mokyklos laikrodžius, durų stiklus ir padarė mokyklai 500 dol. nuostolių.

Pagautas vaikinai aiškinosi: "Aš negalvoju, kad tai yra "big deal". Jei būčiau žinojęs, kad kils toks didelis triukšmas ir kaltinimai, gal būt, nebūčiau to daręs".

TRUMPAI

— Jean Masokas iš Beverly Hills apylinkės, Chicago State universiteto studentė išrinkta sekretore specialaus mokslo studentų Korpi. Sigma Epsilon Kappa. Jie ruošiasi iš prigimties labai gabių vaikų auklėjimui ir mokymui.

— Ponia Myrtle Marlinkus įeina į St. Rita aukšt. mokyklų specialų komitetą telti lėšas tos mokyklos orkestrui ir jį propaguoti.

— Namų įrengimo ir reikmenų paroda vyksta Ford City prekybos centre. Ją suorganizavo Economist laikraščio bendrovė.

— Mary Chensky - Zubrienė gyv. Brighton Parko apylinkėje, susižeidė rankos kaulą Gydos Central Community ligoninėje.

— Siandien, spalio 13 d., 8 v. v. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje kalbės Chicago miesto bibliotekos tarybos pir-

mininkas Ralph G. Newman apie Abraomo Lincolno išsimokslinimą be mokyklų. Ta proga R. G. Newman įteiks muziejui retus to vieno žymiausio Amerikos prezidento kai kuriuos dokumentus ir fotografijas.

— Aleksas Zamčiškas seniau gyvenęs Londone, Anglijoje, dalyvavo aktyviai tenyktėje Lietuvių socialdemokratų veikloje. Vėliau su savo žmonele Onute persikėlė gyventi į JAV, kur jo žmonelė prieš 5 metus pasimirė ir dabar Aleksas vienas gyvena našlo gyvenimu. Šiuo laiku A. Zamčiškas gyvena Marysville, Ohio, ir tenai Pinkerton Security Service pasiskyrė jį tarnybai Goodyear įmonėje. Linkima Aleksui geros sėkmės ir sveikatos. (j.)

— J. J. Peldys, turintis dujus namus ir restoraną Tremont, Ind., šalia geležinkelio stoties, turės savo biznį ir nuosavybę apiešti. nes ši vietovė įjungiamą į įkuriamą Indianos National parką. Šioje vietovėje buvo nemažai biznių, kurie gerai vertėsi, jie beveik visi teismo įsakymu turės išsikraustyti. Peldžiai, "Naujieji" skaitytojai, irgi nežino, gal jau šiems turės uždaryti restoraną, o gal dar ir kitais metais galės jį operuoti. Vėliau nuolatiniame gyvenime yra nuolatiniams išvykti į Floridą. (j.)

— Bruno Pečiulis, kilęs iš Vi dugių kaimo. Seinų apskr. amerikiečių lietuvių padedamas sėkmingai pasiruošė mokytojo profesijai ir dabar mokytojauna Seinuose pradinėje mokykloje. Tarp kitko dėsto lietuvių kalbą ir aktyviai dalyvauja lietuvių jaunimo veikloje. Ruošia vaidinimus, rengia pasilinksminimus, užtraukia lietuviškas sūtarlines, kurios garbiai nuskardena gražiais Jotvingių žemės plotais. (j.)

— Helen Lekeatas, Brighton Parko gyventoja ir nuolatine "Naujienų" skaitytoja, yra aktyvi lietuvių organizacijų veikloje. Ji priklauso Šakių Apskr. Klubui, Chicago Mešk. ir Medžiotojų Klubui. Našlių Našlių Vylauto Didžiojo kuopai. Mums reikia ir dar daugiau tokių tautiečių, tuomet lietuvių veikla Chicagoje dar labiau pagyvėtų. (j.)

— Antanas Lankutis anksčiau gyveno Brighton Parke. Turėjo namus ir banko pinigų, bet susirgęs ir atsidūręs ligoninėje, atvykusios iš Kanados augintinės prikalbėtas, kur nereikia pasirašyti ir pastaroji tuoj jo namus pardavė, išėmė pinigus iš banko ir išvyko atgal į Kanadą. O Ant. Lankutis atsidūrė Bridgeview Convalescent Center, 8100 So. Harlem Ave., Brid-

HELP WANTED — MALE

Derbininkų Reikia
EXPERIENCED
ASSEMBLY WELDER
Must be able to work from blueprints. Good pay.
AUTOCLIP CORPORATION
1140 So. Washenaw
826-5353 — ext. 33

HELP WANTED — MALE-FEMALE

Reikia Darbininkų ir Darbininkių
MEN WOMEN
MECHANICALLY INCLINED
For sale and service, full or partime.
Call 436-3302
between 8:20 & 10:00 A. M.
An Equal Opportunity Employer

WORKING COUPLE NEEDS
COMPANION - HOUSEKEEPER
For elderly man & two school age children. Live in or go. Salary open.
References.
Some English necessary.
PARK RIDGE
692-3649

FURNITURE AND FIXTURES

Rakandai ir Įrenginiai
PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
50% iki 50% nuolaida. Galima pirkti laimėjus išsimokėtinai. Aptarnauja lietuvių.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-421
6200 So. WESTERN AVE.

geview, Ill., 60455. Jį aplanko ir dovanomis parėmė M. Nagys, A. Lenortas, Ušeliai, Peldžiai iš Tremont, Ind. ir kiti. Būtų gerai, kad kretingiškiai A. Lan kutį tenai aplankytų, nes vienam tarpe svetimųjų yra nepaprastai nuobodu. (j.)

— Genovaitė Baradas, šakių Apskr. klubo iždininkė, rūpinasi išplatinti bilietyčių į tradicinį metinį Šakių Apskr. klubo vakariene, kuri bus lapkričio 20 d. Marquette salėje, Chicagoje. Bilietas kainuoja 5 dolerius asmeniui. Yra sudarytas visas personalas vakarienei su ruošti.

— Vylautas Zizas ir Gertrūda Kromelinė, gyv. Glenn, Mich. vietovėje laukia prasidedantį grybavimo sezono netoliese esančiuose Allegan apskrityse miškuose. Tenai, kas žino vietas, tas suranda daugybę grybų ir negana to, pasigroži rudens įvairiaspalviai pasipuošusia gamta. (j.)

— Jonas Litvinas gyv. Town of Lake lietuvių kolonijoje, gyvenamas pensininko dienose daug laiko skiria įvairių lietuvių organizacijų veiklai. Pra sėdida ir Balfo metinė rinkliava, kurioje jis turės tikrai daug darbo. (j.)

— P. Juodka turi dujus namus Town of Lake vietovėje ir neskuba iš jos kur nors kraustyti, kaip daugelis tautiečių yra padarę. Juk čia ta pati Chicago ir svarbiausia, kad joks nepageidaujamas elementas nesiveržia į jį gyventi. Taip gi namų mažų pajamų pillečiams čia irgi nesirengiama statyti. (j.)

— Jonas Zdanavičius Anglijoje baigė Karo Inžinerijos mokyklą ir dabar Anglijos kariuomenėje turi gerą tarnybą. Jo tėvai gyvena Londone, yra aktyvūs lietuviškoje veikloje ir šiuo sūnaus pasisekimu yra labai patenkinti. (j.)

— Lietuvos Generaliniam Konsului Dr. Petriui Daužvardžiui mirus, Lietuvos Ev. Reformų Bažnyčios Kolegija, vietoje gėlių pasiuntė \$25.00 auką Vasario 16 Gimnazijai Vokietijoje. (Sk)

— Naujienų Sukaktuvinis Banketas su programa ir šokiais įvyks š. m. spalio 31 d., sekma dienį, 4 val. p. v. F. W. salėje, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill. Visa lietuviška visuomenė maloniai yra kviečiama dalyvauti. Dėl rezervacijų prašoma rašyti į Naujienas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba skambinti HA 1-6100. Vakariene su kokteiliu \$8.00 asmeniui.

SKAITYK PATS IR PARAGING KITOS SKAITYTI NAUJIENAS

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MĖNESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAIS
DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITE: I
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7477

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

SOUTH HOLLAND

3 bdrm. bi-level. All face brk. 1 1/2 cer. bas. Fin. rec. rm. Oak thruout, 2 car att. gar.

Tel. 868-2466

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobilių išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kai nos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill. TEL. — 776-5882

Anicetas Garbačiauskas, sav.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapalis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

TERRA

Brangenybės, Laidkrodžiai, Bovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4008 Ashland, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)
Pigūs automobilių draudimai.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

PARK FOREST

By owner, Lincolnwood split-level (Sandburg model), 4 bedrooms, 3 baths, family room, fireplace, fully carpeted, many extras, 1 block from school.

By APPOINTMENT
PHONE 747-2646

DOLTON

By OWNER
6 room brick, 3 bedrooms, Cape Cod. Air conditioned, 1 1/2 baths, carpeted, forced air gas heat, new furnace, 1 1/2 car garage, above ground swimming pool, low taxes. Priced for quick sale.

Quick possession. 849-0624.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas
HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning ir naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai.

Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.
DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 So. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS

INSURED
SAVINGS

Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-2428

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 WEST 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.
V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigūs ir sąžiningas pataravimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. Končiaus knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.

Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Idomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiųsite adresatui, jei pasiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608